

גליון קנין תורה

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י תבורת קנין תורה

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
אין התורה נקנית אלא בחבורה (בסמ"ט)

נציב חודש ניסן

הנגיד הנכבד והמפואר

מו"ה ישראל אלכסנדר הכהן ענגלענדער הי"ו

לעי"נ אביו מו"ה משה ב"ר יעקב הכהן ע"ה

חולין גליון ח'

פר' מצורע-קדושים
תשפ"ד

שינון לחזרה

תמצית שקלא וטריא עם ביאורים והערות
מס' חולין דף לח. עד דף מב.

שינון לחזרה

עמוד א'
שאלות ותשובות
עמוד י"ג

וידבר שהמתה עושה' היינו בבהמה דקה שהיתה ידה פשוטה וכפפה, דלא הוה פירכוס.

ואיצטריך שמואל לאשמעינן כן, אף דכבר תנן במשנתנו בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה לפי שאינה אלא הוצאת נפש, ויש לדייק דאם היתה ידה פשוטה וכפפה הוה פירכוס וכשרה. דמהמשנה לבד הוה אמינא דלא הוה פירכוס אלא כשהיתה ידה כפופה, ופשטה, וחזר וכפפה. אבל באופן שכבר היתה פשוטה ורק כפפה לא הוה פירכוס. קא משמע לן שמואל דהכפיפה לבד גם כן בכלל פירכוס הוא.

• שנינו בברייתא, לרבי מאיר, אם צעקה הבהמה בשעת השחיטה אין זה פירכוס. לרבי אלעזר ברבי יוסי בשם רבי יוסי, אפילו הטילה ריעי וכשכשה בזנבה אין זה פירכוס. וקשה על רב דאמר לעיל שצעקה והטלת ריעי הוה פירכוס.

תירצו, דהא דאמר רב דצעקה הוה פירכוס, היינו כשהיתה קולה עבה וחזקה דודאי אתי מכה חיות. והא דאמר רבי מאיר דצעקה לא הוה פירכוס היינו בשכחה קולה.

¹ איירי צהמה דקה, דלילו צהמה גסה מצויר צמחמינו וצגמ' לקמן דלפילו הימה ידה כפופה ופשטתה הו פירכוס.

² נרב סבירא ליה כרבן שמעון בן גמליאל דמתמייר וצעי פירכוס יד ורגל, ואלשמעינן דגועה והטילה ריעי וכשכוש צלונה הו פירכוס אפילו לדידיה. ושמואל דאמר איצטריך ליה לצבא אזוזי אוני, סבר כרבנן דאמרי אז יד או רגל; תוספות ד"ה גועה].

דף ל"ח ע"א

היכי דמי מוסכנת

במשנתנו אמרו, דבהמה מוסכנת שנשחטה אינה מותרת אלא אם כן פרכסה בשעת שחיטה. ומבאר הגמ' היכי דמי בהמה 'מוסכנת' שצריכה לפרכס בשעת שחיטה.

רב יהודה אמר בשם רב, כל שמעמידין אותה על רגליה ואינה עומדת. כפורא אמרו שהוסיף רב חנינא בר שלמיא, ובפומבדיתא אמרו שרב יהודה אמרו בשם רב, שאפילו יש לה כח בשיניה לאכול חתיכות עצים, עדיין הוה מוסכנת אם אינה עומדת. והוסיף רבי יחזקאל, שאפילו אוכלת קורות של עץ שקשינ יותר, דינה כמוסכנת אם אינה עומדת.

מהו פירכוס

תלמידי רב אמרו לשמואל, שרב אמר שפירכוס היינו אז כשצעקה, או הטילה צואה, או כשכשה באזנה. אמר להם שמואל, וכי הוצרך רב שתפרכס האוזן שהוא חיות גדול. לדידי אינה צריכה לכך, אלא כל פירכוס שאינה מהדברים שהמתה עושה, הוה פירכוס. ופירש רב ענן דברי שמואל, שידבר שאין המתה עושה' היינו כשהיתה ידה כפופה ופשטתה, דהוה פירכוס.

⁶ צעעת הוצאת הנפש קרי ליה 'מתה'.

קנין תורה גליון

כשיבדוק עור הצואר למחר, הרי אף אם יהא מלא דם דלמא זינקה בתחלת השחיטה.

מתחלה דחו הראיה, דיש לומר לעולם שאר פירכוסין לא הוו פירכוס אלא באמצע או בגמר שחיטה, ושאינו זינוק דעדיף היותה ופירכוס גדול הוא, הלכך אפילו בתחלת השחיטה זינקה שפיר דמי. ואין להוכיח דזינוק אינו עדיף מפירכוס, מדרתנן רבי אליעזר אומר 'דייה אם זינקה' ומדקתני דייה מכלל דהוא מקיל יותר משיטת חכמים דבעי פירכוס ביד או ברגל. דיש לומר דקאי אדרבן גמליאל, וזינוק קל יותר מדרבן גמליאל דבעי פירכוס בין ביד ובין ברגל, אבל עדיף הוא מפירכוס דחכמים שאמרו שדי בפירכוס או ביד או ברגל.

אבל דחה רבינא הדחיה בשם סמא בר הילקאי בשם אביו של בן אבוברבא וי"א אחיו של בן אבוברבא, דודאי זינוק אינו עדיף אף מפירכוס של חכמים. דהא תנן וחכמים אומרים 'עד' שתפרכם או ביד או ברגל, משמע דחמיר פירכוס של חכמים מזינוק של רבי אליעזר דלעיל. ואין לומר דדברי חכמים קאי רק על רבן שמעון בן גמליאל, דאם כן הוה להו למימר דכיון שפירכוס ביד או ברגל סגי. אלא פשיטא דקאי על רבי אליעזר, וקאמרי דלא סגי בזינוק אלא עד שתפרכם ביד או ברגל, אבל אי זינוק דרבי אליעזר עדיף, מאי 'עד' שאמרו חכמים. אלא שמע מינה דזינוק קל אף מפירכוס של חכמים, ואפילו הכי סגיא ליה כי הוי בתחלת שחיטה.

דף ל"ח ע"ב

(ג) רבא אמר, שהפירכוס צריך להיות בסוף שחיטה ממש, דהיינו שתפרכם בגמר שחיטה כדי שיהא בה חיות אחר שחיטה.

והביא רביה מהא דשנינו בברייתא, בהא דכתיב בבהמות הכשרות לקרבן שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן ודרשינן שור 'או' כשב, פרט לכלאים – דבן רחל ותייש שפסול לקרבן, 'או' עז, פרט לנדמה – והוא עז שילדה מתייש כמותה אלא שבנה דומה לרחל.

² היינו אצורכס ענמו, אלא שמכירין היו את הבן ולא את האב, והיו קורין אותו על שם בנו שעשו את בנו סמין לו.

¹ והא דלרבי אליעזר די שיבדוק כותלי צית השחיטה למחר, ולא חיישינן דלמא בתחלת שחיטה זינק, היינו משום דלא שפסול שיהיה זינוק אלא בסוף; ר"ה רבא אמר.

והא דאמר רב שהטלת ריעי הוה פירכוס היינו כשמתרות צואה למרחוק. והא דאמר רבי אליעזר ברבי יוסי דהטלת ריעי לא הוה פירכוס, היינו כשהיתה שותתת בסמוך.

זמן הפירכוס

הגמרא מביא ג' שיטות באיזה חלק של שחיטת מוסכנת צריך להיות הפירכוס כדי שיהא השחיטה כשרה:

(א) רב חסדא אמר, אני שמעתי דפירכוס הוא בסוף שחיטה, ואני מפרש ד'סוף' ששמעתי היינו באמצע שחיטה. וקרי ליה 'סוף' לאפוקי דאם רק בתחלת השחיטה פירכוסה, כיון שלא פירכוסה באמצע לא הוה סימון חיות אלא נטילת נשמה.

והביא רביה מהא דתנן במשנתנו בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה, פסולה. ועל כרחק אין לומר דהיינו כשפשטה ידה בסוף שחיטה, דוכי לא סגי שלא החזירה ידה לאחר השחיטה, וכי עד כמה היא צריכה לחיות. אלא על כרחק דהיינו באמצע השחיטה, ואז אם פשטה ידה ולא החזירה לא הוה פירכוס ופסולה.

אבל רבא אמר, דלעולם יש לומר דהמשנה איירי בסוף שחיטה, ואם פשטה ידה ולא החזירה אף בסוף שחיטה לא הוה פירכוס. לפי דכל שבסוף שחיטה לא החזירה ידה, בידוע שנשמתה נטולה הימנה קודם לכן.

(ב) רב נחמן בר יצחק אמר, דאפילה פירכוסה בתחלת שחיטה דייה וכשרה, דבדאי נשאר בה חיות עד סוף השחיטה.

והביא רביה מהא דתנן במשנתנו, דאמר רבי שמעון דלשיטת רבי אליעזר דזינוק הוה פירכוס, השוחט בלילה ולמחר מוצא כתלים מלאים דם כשרה, דידוע שהבהמה זינקה. ואמר שמואל דהא דאמרו במשנתנו 'כתלים' היינו כותלי בית השחיטה. ובשלמא אם די בזינוק בתחלת שחיטה שפיר אפשר לבדוק אם זינקה על ידי בדיקת עור הצואר. אבל אם אמרת דבעינן זינוק דוקא בסוף שחיטה או באמצע שחיטה, מה מועיל

⁷ אכל אם הכוונה היה לכותלים ממש, לא היה קשה, דלמחר היינו יכולים להשיג אי האזי זינוק הוה בתחלת שחיטה או באמצע שחיטה. דאי הוה בתחלת שחיטה ימצא הזינוק למעלה כותל דמתמת כח וחיות שהיה עדיין צבהמה זינקה למרחוק, ואם ימצא הזינוק למטה כותל צדוע שבאמצע שחיטה זינקה שלא היה צה כח כל כך לזנק הדם למרחוק. אכל השתא דאמר שמואל דהני כותלי לא הוו כותלי ממש אלא כותלי צית השחיטה, לא מצינו למידע אי תחלת שחיטה זינקה או לאחר שחיטה.

גליון קנין תורה

ואף דכל הני דיני פירכום בבהמה דקה וגסה נתבארו כבר במשנתנינו, דהא תנן בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה, שאינה אלא הוצאת נפש. ומשמע מינה שרק בידה הדין כן ולא ברגלה, ורק בבהמה דקה ולא בבהמה גסה, איצטריך רבא לאשמעינן הדין לגבי עוף דאפילו רפרף כנפו או כשכש זנבו דהוה פירכום.

השוחט לעבודת כוכבים

תנן במשנתנינו ג' שיטות תנאים בישראל השוחט בהמה לעובד כוכבים:

(א) לתנא קמא, שהיטתו כשרה.

(ב) לרבי אליעזר, שהיטתו פסולה, ואפילו אם שחטה רק להאכיל לעובד כוכבים חצר כבוד שלה. לפי שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה, וכיון דבהמה שלו היא מהני מחשבתו אף שהישראל שוחטו.

(ג) לרבי יוסי, לא מהני מחשבת העובד כוכבים אף שהוא הבעלים של בהמה, הואיל וישראל הוא ששוחטו. ויליף ליה מקל וחומר, דמה בקדשים שהמחשבה פוסלת בהו אין הכל הולך אלא אחר העובד ודכתיב 'המקריב אותו לא יחשב' לו פגול יהיה, אבל בעלים לא פסלו במחשבתו כשמקריב לה כהן. בחולין שאין המחשבה פוסלת בהם, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

ומבאר הגמ' דתנא קמא ורבי אליעזר סוברים כרבי אליעזר כרבי יוסי דאמר, שמעתי מרבתי שהבעלים מפגלין בשחיטת קדשים. ורבי יוסי חולק וסבירא ליה דלא מהני מחשבת בעלים אף לענין קדשים. ומבאר הגמ' בשני דרכים מהחלוקות במשנתנינו:

כי יולד פרט ליוצא דופן – שקרעו והוציאוהו ופעמים שהאם מתה, ופעמים שהיה, ולהלן יתבאר, שבטע ימים פרט למחוסר זמן – שלא הגיע לז' ימים ואפילו אמו קיימת, תחת אמו פרט ליתום. ומבאר הגמ' איזה יתום נתמעט מן הפסוק:

אין לומר דהיינו כשמתה אמו לאחר הלידה, דוכי צריכה האם להיות לעולם.

ואין לומר דמתה אמו ואחר כך ילדתו, דהיינו יוצא דופן – דכל שקרעו והוציאו את ולדה בין מתה ובין חיה, הוי יוצא דופן וכבר נתמעט מבי יולד.

אלא פשיטא דנתמעט באופן דבשעת מיתתה ילדה האם דרך הרחם. ועל כרחק אשמעינן קרא דבעינן חיות עד גמר לידה וגם לאחר לידה מעט, ואם לא הוה יתום. דבשלמא אם צריכה לחיות עד אחר סוף לידה – שיצא כולו מחיים, ומתה בגמר לידה פסול, היינו דבעינן ריבויא, דלא נתמעט מבי יולד פרט ליוצא דופן, דהא לא הוה יוצא דופן כשמתה בגמר לידה. אבל אם לא בעינן חיות בסוף לידה וקרא דיתום בא למעט באופן שמתה באמצע הלידה, למה צריך עוד קרא הרי נתמעט מבי יולד דאכתי הוה ליה יוצא דופן כיון דבזמן הלידה כבר מתה האם. אלא שמע מינה דכל מלתא דבעו בה רבנן חיותא, בעינן שיהא חיות בגמר דיליה, והכא נמו בפירכום בעינן שתפרכס בגמר שחיטה.

• רבא פסק להלכה כברייתא זו: בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה, לא הוה פירכום כיון שדרכה לעשות כן בהוצאת נפש. אבל אם פשטה רגלה ולא כפפה, או כפפה ולא פשטה, הוה פירכום וכשרה. בהמה גסה אין אורחה בשום פירכום, ולכן הוה פירכום בין ביד בין ברגל, בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה. ועוף אפילו לא רפרף (תנועה קלה מכשיו) אלא כנפו, ולא כשכש אלא בזנבו, הוה פירכום.

^א דהיינו שיש לו חלק מועט צהבהמה רק לענין אכילת חצר הכנז; עיי' רש"י לקמן (דף ל"ט ע"ב) ד"ה ור"א.

ולאו דוקא נקט יומרת הכנז משום דעולה לגבוה והוא כחלב ודס, אלא אפילו כית של שאר צער נמי דמוכת להלן בגמרא; תוספות ד"ה מחצר כנז.

^ב דילפינן במס' זבחים (דף כ"ט:) מדכתיב 'ואם האכול יאכל מצטר זבח שלמיו ציום השלישי, המקריב אותו לא יקטב' וקרינן לא יחשב לאוכלה ציום השלישי, כי פגול יהיה.

^ג וטעמו ילפינן במס' זבחים (דף מ"ו:), דכתיב לבסוף 'והקריב המקריב וגו'', אלמא בעלים קרי 'מקריב', הלכך אימננה בכלל המקריב לא יחשב - ואם חשבו על שחיטת כהן או על זריקתו על מנת לאכול חוץ לזמנו, הוי פיגול.

^א ואין לומר דאשמעינן קרא שצריך שמתה אמו כל ז' ימים, דהא שנינו בתורת כהנים, רבי יוסי הגלילי אומר דלפי שנאמר 'ז' ימים יהיה עם אמו' יכול כל ז', לכן כתיב 'מתה אמו', ומשמע ליה לרבי יוסי הגלילי האי 'מתה אמו' פירושו חליפי אמו, שמתה אמו והוא נשאר במקומה. ואי כתיב 'מתה אמו' יכול אפילו יא ממנה הולד כשהיא מתה גם כן יהא כשר, תלמוד לומר (שמות כב טו) 'עם אמו' דמשמע ששניהם בעולם אחד - שמהא קריה אמו. הא כיצד אפילו נתקיימה לו אמו שעה אחת כשרה לקרנן.

^ב אף על גב דלא נקט דברייתא כשכש בזנבה רק בעוף, לא צל לחלוק אמתניתין דודאי אפילו צהבהמה מהני, ונקט עוף לרבותא שאפילו עוף שדבר קל הוא לכשכש בזנב הוי פירכום וכל שכן צהבהמה; ר"ן.

גליץ קנין תורה

דמחשבין בה מעבודה לעבודה. לריש לקיש, השחיטה מותרת¹⁷; דסבירא ליה אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא גמרינן הוין מפנים.

ואזדו למעמייהו, שנחלקו בחטאתי¹⁸ ששחטה לשמה על מנת לזרוק דמה שלא לשמה; לרבי יוחנן פסולה, דסבירא ליה מחשבין מעבודה לעבודה, דגמרינן מחשבת פסול שלא לשמה ממחשבת פיגול דעיקרו מעבודה לעבודה. ולריש לקיש כשרה, דסבירא ליה אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא גמרינן פסול שלא לשמה ממחשבת פיגול.

ואיצטריך לאשמעינן דנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בשניהם. דאם לא אשמעינן פלוגתייהו רק בעבודה זרה הוה אמינא דהתם אמר ריש לקיש דאין מחשבין מעבודה לעבודה, משום דהוין מפנים לא ילפינן. אבל פסול דחטאת שלא לשמה דהוה בפנים שפיר ילפינן ליה מפיגול דמחשבין מעבודה לעבודה. ואם לא אשמעינן פלוגתתם רק בשוחט חטאת על מנת לזרוק שלא לשמה, הוה אמינא דרק התם אמר רבי יוחנן דמחשבין מעבודה לעבודה משום דהוה בפנים, אבל בעבודה זרה דהוה בחוץ מודה לריש לקיש דאין מחשבין, קא משמע לן דנחלקו בשניהם.

• רבי יוסי אמר במושגתינו, דיש ללמוד מקל והומר דאין מחשבת בעלים לעבודה זרה פוסלין את השחיטה. דמה במקום שמוחשבה פוסלת – דהיינו במוקדשין, אין הכל הולך אלא אחר העובד, מקום שאין מחשבה פוסלת – דהיינו בחולין, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט. ולכאורה קשה מאי האי דאמר ש'אין מחשבה פוסלת בחולין'. דאין לפרש שאינו פוסל כלל דהא ודאי שזביחה לעובד כוכבים אוסר הבהמה בהנאה¹⁹. ולכאורה פירושו דאין מחשבין בחולין מעבודה לעבודה, והכי קאמר 'זמה במקום שמוחשבה פוסלת מעבודה לעבודה, דהיינו

¹⁷ אצל מודה ריש לקיש דחייב מיתה משום עובד עבודה זרה, דאפילו ידוע ודאי שלא יזרוק חייב דחייב עובד עבודה זרה כוכבים נשחטה וזו מה ששוחט על מנת לזרוק לעבודה זרה; תוספות ד"ה ריש לקיש צפי' השני.

¹⁸ כתב רש"י דליירי בחטאת, דרק חטאת שנשחטה שלא לשמה או פסח שנשחט שלא לשמו פסולה, אצל שאר זמנים כשרין שלא לשמן אלא שלא עלו לבעלים לשום מוצה.

¹⁹ כדלמרינן בנמ' עבודה זרה (דף ל"ג:): שתקרוצת עבודה זרה כוכבים מיקרי זמני מתיס, כדכתיב 'ויאלכו זמני מתיס', מה מת אסור בהנאה אף תקרוצת עבודה זרה כוכבים אסורה בהנאה. ומת גופיה ילפינן דאסור בהנאה מגזירה שוה 'שם שם', דנאמר כאן 'זמני מתיס' ונאמר גבי עגלה ערופה 'וערפו שם את העגלה' מה עגלה ערופה אסורה בהנאה כדלמרינן שם תהא קצורה, אף מת אסור בהנאה. ומה מת אסור בהנאה ומתמא בזה, אף תקרוצת עבודה זרה כוכבים נמי אסור בהנאה ומתמא בזה.

(א) לתנא קמא אם שמענו לעובד כוכבים דחשיב על שחיטת ישראל ואמר שחיטת בהמה זו לעבודת כוכבים, אסורה, דמהניא מחשבת בעלים. אבל אם לא שמענו דחשיב לעבודה זרה, לא אמרינן סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה, וכשרה.

לרבי אליעזר, אף על גב דלא שמענו לעובד כוכבים דחשיב לעבודה זרה שחיטתו פסולה, משום דסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה.

לרבי יוסי, אף על גב דשמענו לעובד כוכבים דחשיב לעבודה זרה לא נפסלה השחיטה, דאפילו בשחיטת קדשים סבירא ליה דאין הבעלים מפגלין, רק הכהן המקריבו.

דף ל"ט ע"א

(ב) לתנא קמא, אף אם שמענו להדיא דחשיב לעבודה זרה לא נפסלה השחיטה. ואף דלענין קדשים סבירא ליה ברבי אליעזר ברבי יוסי דבעלים מפגלין, מכל מקום לענין חולין לא ילפינן מוניה שתהא מחשבת בעלים לעבודה זרה פוסל השחיטה, רק מחשבת השוחט²⁰.

לרבי אליעזר, אף לענין חולין ילפינן מקדשים במה מצינו דמחשבת בעלים לעבודה זרה פוסל השחיטה. והלכך כל בהמה של עובד כוכבים פסולה משום דסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה.

לרבי יוסי, אפילו בפנים בשחיטת קדשים אין מחשבת הבעלים מפגל הקרבן, וכל שכן בחולין בחוץ.

מחשבין מעבודה לעבודה

השוחט בהמת קדשים על מנת לזרוק דם למחר או להקטיר אימורין למחר, זהו עיקר מחשבת פיגול.

ונחלקו אמוראי בהשוחט בהמה של חולין על מנת לזרוק דמה לעבודה זרה או להקטיר הלבנה לעבודה זרה; לרבי יוחנן, הבהמה פסולה ואסורה בהנאה. דסבירא ליה דילפינן הוין – מחשבת עבודה זרה כבהמת חולין, מפנים – מחשבת פיגול בקדשים

²⁰ דכתיב 'זמני מתיס', שנזבח לעבודה זרה על ידי השוחט ולא על ידי הבעלים.

גליון קנין תורה

דף ל"ט ע"ב

• שנינו בברייתא כרבי יוחנן, ישראל השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודה זרה, ולהקטיר חלבה לעבודה זרה, הרי אלו זבחי מתים.

שחט בהמה ואחר כך חישוב לזרוק לעבודה זרה

שנינו בברייתא, ישראל ששחט בהמה ואחר כך חישוב עליה לזרוק דמה או להקטיר חלבה, זה היה מעשה בקיסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר. ואמר רב חסדא, דלא אמרו בה איסור משום כבודן של רבנן דלא אמרינן סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה, והאי נמי אף על גב דאיגלאי מילתא דמומר הוא לא אמרינן מסתמא שחטה מתחלה במחשבת עבודה זרה. ולא אמרו בה היתר משום כבודו של רבי אליעזר דסובר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה הוא.

והקשו על רב חסדא, דלמא אף לרבנן דסוכרים בדרך כלל אין סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה היינו רק כאשר לא שמענו להדיא שהוא מחשב לעבודה זרה. אבל הכא שמענו לבסוף שמחשב לזרוק דמה לעבודה זרה הוכיח סופו על תחלתו שמחשבתו לעבודה זרה.

וגם לרב אליעזר דאמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה, אולי היינו רק בעובד כוכבים דבשעת שחיטה כחזקת עובד כוכבים הוא. אבל ישראל כיון דהוי כחזקת כשרות בשעת שחיטה, לא אמרינן דכאשר אמר אחר כך שהוא מתכוון לזרוק דמו לעבודה זרה שהוכיח סופו על תחלתו שגם בשעת שחיטה התכוון לעבודה זרה, דדלמא אחר השחיטה נכנס בו יצר הרע והמיר דתו.

במוקדשין, דעיקר פיגול מעבודה לעבודה הוא, אין הכל הולך אלא אחר העובד. מקום שאין מחשבה פוסלת מעבודה לעבודה, דהיינו בחולין שאין המחשבה פוסלת אלא באותה עבודה ואם אמר שחיטה עצמה לעבודת כוכבים, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

נמצא דקשה בין על ריש לקיש ובין על רבי יוחנן. על ריש לקיש קשה הא דאמרו דמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה, ולא קתני מפגלת, שמע מינה דאף בפסול שלא לשמה פוסלת מחשבה מעבודה לעבודה. וזה לבד היה אפשר לתרין, דיש לומר שריש לקיש לא אמר שאין המחשבה פוסלת כשמחשב מעבודה לעבודה רק לפני ששמעה להך משנה מרבי יוחנן רביהי אלא שחלק עליו מסברא ואמר דאינה פוסלת. ולאחר ששמע המשנה מרבי יוחנן וידע דאינו סברת רבי יוחנן אלא משנה הוא דילפינן פסול שלא לשמה מפיגול, חזר בו.

אבל על רבי יוחנן עדיין קשה מהא דאמר רבי יוסי דבחולין אין מחשבת עבודה זרה פוסלת מעבודה לעבודה. ואילו רבי יוחנן אמר דאף בחולין מחשבת עבודה זרה פוסלת מעבודה לעבודה.

תירין רב ששת, דהא דאמרו במשנה אין מחשבה פוסלת בחולין לאו מעבודה לעבודה קאמר, אלא בארבע עבודות. והכי קאמר, מה מוקדשין שנפסלין במחשבה בארבע עבודות – שחיטה, קבלה, זריקה והולכה, דבאיוו מאלו שחיטת על מנת לאכול מן הזבח חוץ לזמנו פיגול הוא, אין מחשבה הולכת אלא אחר העובד. לענין עבודה זרה שאין מחשבה פוסלת אלא בשתי עבודות – שחיטה וזריקה, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

¹⁰ להכי נקט רבי יוחנן, משום דרביה הוא ואגמריה משנה וברייתא נהקשו בתוספות (ד"ה הא מקמי) מאי מירון הוא זה שמתוך שאמרו ריש לקיש קודם שלמד המשנה].

ובפי' השני פי' רש"י, דלאחר ששמע מרבי יוחנן רבו שחלק עליו לענין שלא לשמה, חזר בו.

¹¹ ואין לומר דרבי יוחנן סובר כרבנן, דכי היכי דילפי רבנן חוץ מפנים לענין דזה מחשב וזה עובד הכי נמי ילפינן לענין דמחשבת מעבודה לעבודה. דיש לומר דלגבי זה מחשב וזה עובד שייך למילף חוץ מפנים, דגלי רחמנא צפנים דבעלים קרוי 'מקריב' והוא הדין בחוץ דמתיב זבחי מתיב דאם בעלים מחשבת חשיב זבחי מתיב כיון דבעלים קרוי מקריב צפנים, ואין זה אלא גילוי מילתא בעלמא. אבל לענין דמחשבת מעבודה לעבודה לא אשכחין דילפינן כלל והא דמחשבת צפנים גזירת הכתוב בעלמא הוא; תוספות ד"ה חוץ קשיא לרבי יוחנן.

¹² הני הוא דמתיב 'זבחה לאלהים יחסי', 'כל אסין נסכיהם מדי', אבל קבלה והולכה לא כתיב בהו. והקטרה אף על גב דמתיב בעבודה כוכבים מיהו לאו עבודה היא לאפסודי בהמה משום הקטר חלבה לעבודת כוכבים היכא דלא

נשחטה ולא מרק דמה לעבודת כוכבים. דהא אפילו צפנים לא מפסיל קרבן אם חישב על אכילת בשר בשעת הקטר חלבים.

¹³ היינו ללישנא קמא לעיל בשיטת רבנן. וללישנא בתרא דלעיל דאף כאשר שמענו מחשב לעבודה זרה אינה נפסלת לרבנן, מכל מקום יש לומר דעד כאן לא שרו רבנן אלא בזה מחשב וזה עובד, אבל הכא אותו עצמו ששחט זרק אחרי כן דם לעבודת כוכבים; תוספות ד"ה עד כאן.

אלא אמר רב שיזבי, שלא אמרו בה היתר משום כבודו דרבין שמעון בן גמליאל דאמר הוכיח סופו על תחלתו, וכיון דאחר כך אמר שמתכוון לזרוק הדם לעבודה זרה, אמרינן דגם בשעת שחיטה היה מחשבתו לעבודה זרה. ומבאר הגמ' היכן מצינו דלרבין שמעון בן גמליאל אמרינן הוכיח סופו על תחילתו:

• אין להוכיח מהא דתנן, בריא שאמר 'כתבו' גמ לאשתי ולא אמר 'כתבו ותנו' והלך לו, אין להם ליתן הגמ לאשתו דלא נעשו שליחיו לגרש, אלא אמרינן דרצה לשחק בה. ומעשה בבריא שאמר כתבו גמ לאשתי ועלה לגג ונפל ומת, וכבר כתבו ונתנו העדים הגמ לאשתו, ואמר רבין שמעון בן גמליאל, דאם מעצמו נפל ודאי מתהלה היה דעתו לעלות וליפול והוה ליה בהול כמוסכן והרי זה גמ². ואם הרוח דחתו אינו גמ. והקשו דברישא דמשנה אמרו דכאשר לא אמר 'תנו' אין נותנין הגמ לאשתו אלא רצה לשחק בה ולא נתנו חילוק בדבר, וכי הביאו אחר כך מעשה לסתור. אלא צריך לומר דהמשנה חסורי מיחסרא והכי קתני, שאם הוכיח סופו על תחלתו שהיה מסוכן בשעת אמירתו, הרי זה גמ וכמעשה שהיה בזה שעלה לגג. הרי לכאורה מבואר מזה דלרבין שמעון בן גמליאל אמרינן הוכיח סופו על תחילתו.

דיש לדחות דשאני התם דקאמר תחלה 'כתבו' ולכן איכא קצת הוכחה מתחלה, ונפילתו גלויי מילתא בעלמא הוא דהאי דאמר ברישא 'כתבו' על מנת ליתן קאמר.

• אלא אמר רבינא דיש להוכיח כן מהא דשנינו בברייתא, הכותב נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים, ואמר זה שניתנו לו אי אפשי בהן; לתנא קמא, אם היה זה שניתנו לו בהן, על כרחו שלו הן ויאכלו בתרומה. רבין שמעון בן גמליאל אומר, כיון שאמר הזוכה אי אפשי בהן, כבר זכו בהן יורשיין של רבו הראשון שהוא ישראל ואין אוכלין בתרומה. והקשו עליו, וכי לתנא קמא אפילו עומד הזוכה וצווח שאינו רוצה בעבדים מכל מקום זכה במתנה בעל כרחו. וביאר רבה וי"א רבי יוחנן באיזה אופן נחלקו תנא

² כדי שלא תפליג צו לתת לה גמ לפוטרה מינס אס ימות, והפליגה דדברים ואין אלו נעשין שלמו לגרש.

ולהכי נקט 'בריא', דלילו מסוכן קיימא לן הלכה כרבי שמעון שזרי דאמר דאף אס לא אמר רק 'כתבו' לכותבין ונתנין. דתנן במס' גיטין (דף ס"ה:), דראשונה היו אומרים היואל בקולר ואמר כתבו גמ לאשתי אף על פי שלא אמר תנו, הרי אלו כותבים ונותנים שמפני שהיה בהול על מימתו לא הספיק לגמור דבריו. ותזרו לומר אף המפרש והיואל בשירא קן. ורבי שמעון שזרי אומר, דאף המסוכן שאמר 'כתבו' הרי זה כותבין ונותנין. ואמר רב מנאאל הלכה כרבי שמעון שזרי.

³ עי' בהערה דלעיל.

קמא ורבין שמעון בן גמליאל; (א) כאשר צווח מעיקרא שאינו רוצה בהן, לכולי עלמא לא קנה. (ב) בשותק וקבל השטר ובסוף צווח, לכולי עלמא קנה. (ג) כשמסר שטר המתנה לאחר בפניו ואמר לו זכה בשטר זה לשם פלוני ושתק ולבסוף צווח בהא נחלקו; לתנא קמא זכה בה מתחלה, וזה שהוא צווח עכשיו היינו משום דרוצה לחזור מקנינו. לרבין שמעון בן גמליאל, הוכיח סופו על תחילתו שלא רצה בהן, והא דלא צווח מעיקרא היינו משום דסובר שכאשר יבא לידי אצווח אז.

הרי דסכירא ליה לרבין שמעון בן גמליאל דאמרינן הוכיח סופו על תחלתו. ומשום כבודו הוא דלא אמרו היתר בבחמה שאחר השחיטה חשב עליה השוחט לזרוק דמה לעבודה זרה.

מחשבת הבעלים להלכה

רב יהודה אמר בשם שמואל, הלכה כרבי יוסי דאין הכל הולך אלא אחר השוחט, ואפילו שמענו דחשיב הבעלים לא פסיל לה.

ישמעאלים ואינן אוכלין אלא בשר שחוט, ואפילו היא מתה מאליה שוחט אותה לאוכליה הביאו אילים ונתנוהו לטבח ישראל ואמרו לו, הדם והחלב יהא לנו לעבודה זרה, והבשר והעור יהא לכם ודמתוך שהיו מרודים בעסקיהן היו נותנין לטבחי ישראל לשחוט ולהפשיט. ופסק רב יוסף שהבהמה מותרת משום דהלכה רבי יוסי שהכל הולך אחר השוחט ולא אחר הבעלים.

רב אחא בריה דרב אויא שאל מרב אשי, לרבי אליעזר דאמר מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה פוסלת שחיטת ישראל אפילו אין לו בה להעובד כוכבים אלא דבר מועט, מה הדין כאשר נתן עובד כוכבים וזו לטבח ישראל בשביל בשר, ואמר לו כשתשחוט בהמתך תן לי בדינר זה בשר, האם אמרינן דאף לרבי אליעזר אין עובד כוכבים יכול לפסול במחשבתו אלא כאשר היה שותף בבחמה כשקנה אותה מעיקרא, או כשהיתה כולה של עובד כוכבים ונתנה לישראל חוץ מחצר כבד שלה. אבל כי האי גוונא שלא היה לו להעובד כוכבים שותפות בהבהמה מעיקרא אינו יכול לפסול במחשבתו.

אמר רב אשי, שרואין אם העובד כוכבים גבר אלם הוא ולא מצי האי ישראל לדחוייה אם היה רוצה להחזיר לו דינר שלו, נמצא שקנין גמור יש לו בה, ופוסל במחשבתו. אבל אם אינו גבר אלם ויכול ישראל לומר לו הרי ראשך והרי הר הכה זה על זה או קבל דינר שלך, כיון דמצי לדחויי נמצא דלא שחטו ישראל על

גליון קנין תורה

האם אפשר לאסור בהמת חבירו

נחלקו אמוראי האם אפשר לאסור בהמה שאינו שלו על ידי מעשה:

(א) רב הונא אמר, אם היתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודה זרה, כיון ששחט בה סימון אחד ואו אפילו חצי סימן, כמו שיתבאר אסרה. דסבר לה כהא דאמר **עולא** בשם **רבי יוחנן**, אף על פי שאמרו המשתתה לבהמת חבירו לא אסרה אפילו למזבח משום 'נעבד', מכל מקום אם עשה בה מעשה אסרה אף להדיוט¹.

• **רב נחמן** הקשה לרב הונא מהא דשנינו בברייתא, השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודה זרה בשוגג, חייב שלש חטאות; **(א)** משום שבת², **(ב)** משום שוחט קדשים בחוץ, **(ג)** משום עבודה זרה. ואי אמרת דאף בהמת חטאת שאינו שלו – אלא של גבוה הוא – כיון ששחט בה סימון אחד אסרה, למה חייב על שחטתי בחוץ. הרי מכיון שנאסר משום עבודה זרה פקע שם קדשים מינה

מקרו כדכתיב על שה 'הן נוצח את תועבת מנרס', וכתיב 'וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים וכל צבא השמים'.

ולכאורה היה נראה דמפרש רש"י דשוחט לשם חמה ולצנה היינו לשם חמה ולצנה עצמם, וכן לשלשול קטן היינו לו עצמו, ולכן הוקשה לו לשלשול קטן בעלי חיים הוא ועל זה הביא קרא דהן נוצח את תועבות מנרס, והוקשה לו גם משמש וירח דמחוצרים הם בגלגל הרקיע, ועל זה כתב למכל מקום אלהות מיקרי דכתיב וראית את השמש ואת הירח. אבל התוספות מפרשים דרש"י מוקי האי קרא דוראית את השמש וגו' בתלושים, נומכל מקום לא אייתי הגמרא מיניה ראייה דאיידי בתלושים רק ממיכאל דלא צריח כולי האי דאיקרי תלושים; שימש"ק, ומייתי ראייה מיניה דאע"ג דבעלי חיים לא מיתקרי משום עבודת כוכבים מכל מקום מיקרי אלוה וסרי תקרובת דידיה; מהר"ם.

¹ לא מיבעיא בהמה שלו דנאסר משום תקרובת עבודה זרה דשחיטת סימן אחד, ואף על גב דלא נאסר נעבד ומוקצה להדיוט וע"י הערה דלעיל, כאשר עבד מעשה בגופו נאסר, כדאמרין במס' עבודה זרה (דף נ"ד:), אף על פי שאמרו המשתתה לקרקע עולם לא אסרה, חפר בה צורות ושיחין ומערות והשתתה להן אסרן. והכא נמי אף על גב דכתיב בעלי חיים יינהו, נאסרין.

² לא מיבעיא כשהיתה הבהמה עומדת, דכשהגזייה והרצינה קנאה בהגזיה ועשית שלו. אלא אף על גב דרצונה ולא קנאה, אסר לה על ידי מעשה.

³ יליף לה במס' עבודה זרה (דף נ"ב:), מדכתיב 'מכל הכלים אשר הניח המלך אחו במלכותו דמעלו הכנו', ואמרין שהכנו היינו שגנום, משום דאיירי בהנאה, ואף על גב דלאו דידיה הוה שהרי היו כלי שרת.

⁴ ומשום מקלקל לא מיפטר בשבת, שהרי מתקנה הוא אלא בני נח שאבד מן החי אסור להם.

⁵ לענין שבת דחוביה משום נטילת נשמה הוא, מובן בפשיטות למה חייב אף על גב דלאו שחיטה היא, וכן משום עבודה זרה משום דשחיטת עבודה זרה היא.

דעת העובד כוכבים ולא נעשה שלוחו על כרחו. דמימר אמר האי ישראל, אם אני רוצה אני יכול לחזור לו הווי, הלכך מותר³.

דף מ' ע"א

השוחט לשם עבודה זרה

תנן במשנתנו, השוחט; לשם הרים, גבעות, ימים, נהרות, מדברות, ושעשאן עבודה זרה, שחיטתו פסולה.

עוד תנן, שנים או חוץ בסכין וזה בראשו וזה בתנו ושוחטין; אחד לשם אחת מכל אלו ואחד שחט סתם, שחיטתו פסולה.

ודייקו בגמ', דמשמע מהמשנה שכששחט לשם אחת מאלו אינה אלא פסולה, אבל לא הוה זבחי מתים שגם מטמא כנבילה. ואילו בברייתא שנינו, השוחט לשם הרים, גבעות, ימים, נהרות, מדברות, חמה ולבנה, כוכבים ומזלות, מיכאל השר הגדול והגדול שבכל הבריות, תולעת קמן והקטן שבכל הבריות, הרי אלו זבחי מתים.

תירץ אביי, הא דאמרין דשחיטתו רק פסולה ולא נעשה זבחי מתים הוא כששחט לשם החר עצמה ולא נעשה עבודה זרה משום דהוה מחובר⁴, הלכך לא מיקריא זבחי מתים, ומכל מקום שחיטתו פסולה מלאכול משום דדומה לשחיטת עבודה זרה ומיהלפא בהי⁵.

והא דשוחט לשום הרים הוה זבחי מתים היינו כששחט למלאך הממונה על ההרים דהוה עבודה זרה כיון דלא הוה מחובר ולכן אסורה בהנאה. וכן יש לדייק מודשנינהו באותו ברייתא דומה דמיכאל שר הגדול⁶.

¹ ואף על גב דקיימא לן במס' צבורות (דף י"ג:), מעות העובד כוכבים קומו ויש לו חלק בה, מיהו ישראל כי שחיט מסלק ליה לעובד כוכבים ואינו נעשה שלוחו, דאמר לו לא לעומי שיתפתיך. אבל צאינש אלמא על כרחו שחיטה אף בשבילו היא, ועובד כוכבים מחשב עליה.

² דילפינן במס' עבודה זרה (דף מ"ה:), מדכתיב 'אלהיהם על ההרים' ולא ההרים אלהיהם.

³ וכדמתן לקמן (דף מ"א:), השוחט לשום נדר ונידב שחיטתו פסולה, משום דדמי לשוחט קדשים במזון.

⁴ ואף על גב דבעלי חיים לא מיתקרי משום עבודה זרה, כדקיימא לן במס' תמורה (דף כ"ט:), מדאסר רחמנא נעבד לעבודה זרה לגבוה, ומוקצה לעבודה זרה [שהקטן לתקריב עבודה זרה] לגבוה – דילפינן מדכתיב 'מן הבקר' להוויא את הנעבד זמן האף להוויא את המוקצה – מכלל דלהדיוט שרי, מיהו אלהות

שלו, משמע דאף במעשה אינו נאסר משום עבודה זרה כיון שאינו שלו, וקשיא לרב הונא^א.

אלא תירץ מר זוטרא בשם רב פפא, דלעולם איירי בעובד עבודה זרה בתחלת הזביחה, והברייתא איירי בחטאת העוף ובחצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא דבחולין מתכשר בזה השחיטה, דבההוא מעשה כל דהו דנאסר משום עבודה זרה, נתחייב משום שחיטת חוץ. ולכן נקט חטאת משום דאיתא בעוף. ולא היה אפשר לנקוט עולה, משום דאפילו בעוף בעיא שני סימנין, ואי אפשר לחייבו שלש חטאות, דבתחלת שחיטה כבר נאסר משום עבודה זרה ופקע שם קדשים מיניה.

• אמר רב פפא, אי לאו דאמר רב הונא דבשחיטת סימן אחד אדם אוסר בהמת חבירו משום עבודה זרה, לא היה אפשר להקשות על עולא מהברייתא דשוחט חטאת בחוץ שהיב עליה שלש חטאות. דהיה אפשר לומר דמה דאמר עולא 'עשה בה מעשה אסרה' היינו כמעשה בה מעשה רבה דהיינו בגמור שחיטה. ושוב לא הוה צריך לאוקים הברייתא בחטאת העוף דוקא. דיש לפרש דנקט חטאת ולא תנא זבה, משום דאילו שלמים כיון דדידיה ניהו מיתסרי במעשה כל דהו ושוב לא היה עליו חיוב שחיטת חוץ. אבל בחטאת דלאו דידיה הוא לא נאסר עד גמור שחיטה דאיכא מעשה רבה, ואז באו חיוב שחוטת חוץ ואיסור עבודה זרה בבת אחת^ב.

• ואמר רב פפא, דאי לאו דאמר רב הונא שאפילו בהמת 'חברו' אדם אוסר במעשה כל דהו, לא היה אפשר להקשות עליו מברייתא דחטאת שהיב עליה שלש חטאות. דהיה אפשר לומר דרק בהמה שלו אפשר לאסור במעשה כל דהו, אבל חטאת של בהנים הוא ולכן אינו יכול לאסרה על ידי מעשה כל דהו. והנה

^א רש"י צפ"י השני. ובפ"י הראשון מפרש, דמדנקט חטאת ולא זבח סממא דהוה משמע כל הזבחים משמע דנקט חטאת דשייך בה עוף, שמע מינה בחטאת העוף קאי שנכשר בסמינן אחד, והלכך לא נקט עולה משום דעולת העוף צעי שני סמינן. ולפי זה קושיא זו אינו דוקא על רב הונא, דאף אם נאמר אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אלא בגמור מעשה, איכא למיפדך נמי מאי שנא חטאת דנקט. אלא הכי קפריך, אי איתא דטעמא משום גמור זביחה הוא מאי שנא עוף דנקט, אלא על כרחך טעמא אחרניא הוא.

^ב ולפירוש הראשון צ"ש"י דהקושיא לא היה דוקא על רב הונא, אלא דאף אם אדם אוסר דבר שאינו שלו קשה למה נקט הברייתא חטאת, לא יתורץ צוה. אלא כוונת רב פפא לומר דלפי הוהוה אמינא של הגמרא שאפשר לאוקמה גם בצבחה ולא נמית לקושיא זו דלמה נקט חטאת, אי לאו דרב הונא לא היה אפשר להקשות מהברייתא על עולא שאמר דאדם אוסר אף של חברו אם עושה מעשה, דהיה אפשר לפרש כוונת עולא למעשה רבה דהיינו גמור שחיטה; מדרש"א בתור"ה לא הוה.

ונעשית של עבודת כוכבים, ועפרא בעלמא היא ותו לא יתחייב עליה משום שחוטת חוץ^א.

דף מ' ע"ב

ואין לתרץ דאיירי בחטאת העוף דמליקתה כסימן אחד, וחייב שחיטה דידיה נמי בחוץ כסימן אחד הוא^א, וכיון דשם עבודה זרה לא חייל עד גמור סימן, נמצא דכולה שחיטה בקדשים הוא. דהא רב הונא סמך על דברי עולא דצריך רק לעשות מעשה כדי שיהא עבודה זרה, ואם כן אפילו במעשה כל דהו כגוי ליאסר משום עבודה זרה. דכיון דאפילו סימן אחד בשחיטת עבודה זרה לאו גמור מעשה הוא, על כרחך סימן אחד דרב הונא לאו דוקא הוא אלא הוא הדין לחצי סימן. ואם כן אפילו אם איירי בחטאת העוף קשה דמכי שחט בה מעט פקע שם קדשים מינה, וכיון דחייב שחיטת חוץ ליתיה עד גמור סימן, לא יהא חייב עליה דהיתוך עפר בעלמא הוא.

ואין לתרץ דלעולם איירי אפילו בחטאת בהמה, ובאומר 'איני רוצה לעבוד עבודה זרה בשחיטה זו עד שתגמור', דהשתא לא פקע שם קדשים מינה עד גמור זביחה, ומתחייב ככולן.

דמדנקט הברייתא 'חטאת' דוקא שהוא קרבן שאין לו חלק בו שהבעלים שוחטין אותה והיא כולה לכהנים, ולא נקט 'זבח' דלישתמע דאפילו בשלמים שהן שלו מחייב שלש חטאות, שמע מינה בעובד עבודה זרה בתחלת שחיטה קאמר. ודוקא בחטאת משום שאינו שלו ולא מצי אסר לה במעשה קטן הלכך חייב שלש חטאות. דאילו שלמים דשלו הוה, אסרה על ידי מעשה קטן ושוב לא היה חייב בשלש חטאות. וכיון דנקט חטאת דהוה דבר שאינו

^א ואף על גב דאמרין לעיל (דף כ"ט:) שחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים חייב, שהרי עשה בה מעשה חטאת העוף בחוץ, ליכא למימר דגמור הסימן הראשון חייל צהדי הדדי איסור עבודה זרה ושחיטת חוץ. דכי אמרינן סימן אחד מחייב, הני מילי היכא דגמר לשחיטה עבודה קדשים דקתני 'סימן אחד בפנים' דאיגלאי מילתא דבסימן קמא שחיטת חוץ הוה, וטעמא דהתם משום דישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף. אבל הכא דסימן שני לא נשחט כלל דחיתוך עפרא צעלמא הוא כיון שכבר נעשה עבודה זרה, נמלא דסימן הראשון נמי לאו שם שחיטה עליה.

ויעי' שיטת מקובצת דאף למסקנת הגמרא להלן דאף בשחיטת מקלט סימן כבר נאסר משום עבודה זרה, עדיין הוה צ"י למירורי צאופן שהיה חיי קנה פגום והוסיף עליה, דצבחה לא יתחייב עליה כהאי גוונא].

^ב דתנן צמס' זבחים (דף ק"ח, ב.), דהשוחט עוף קדשים בחוץ חייב, והמולקו בחוץ פטור, וילף ליה מ'אזו אשר ישחט' לרבות את העוף.

גליץ קנין תורה

• תנן במשנתנו, שנים אוהזין בסכין ושוחטין; אחד לשם עבודה זרה ואחד לשחיטה סתם, שחיטתו פסולה. ולכאורה משמע דאפילו בהמה דלאו דידה אלא של השני ששחט לשום דבר כשר, מכל מקום שחיטתו פסולה. תירצו, דהמשנה איירי דוקא באופן שיש לו שותפות בגוה.

• תנן במס' גיטין, המטמא מהרות של חבירו, והמדמע תרומה בחולין של חבירו ודמויל להו דצריך עכשיו למכרו לכהנים בדמי תרומה הוול שאינו ראוי אלא לכהנים, והמנסך יין של חבירו לעבודה זרה; בשוגג, פטור^ט. כמזיד, חייב^י. ולכאורה מבואר דאוסר יינו של חבירו על ידי נסוך, הרי דבמעשה אפשר לאסור דבר שאינו שלו. תירצו, דגם משנה זו איירי דוקא כשיש לו שותפות בגוה.

• נחלקו תנאי בברייתא אם אדם אוסר דבר שאינו שלו; דשנינו עובד כוכבים שניסך יינו של ישראל שלא בפני עבודה זרה, לתנא קמא אסרו אף בהנאה. לרבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא, מותר מפני שני דברים; אחד שאין מנסכין יין אלא בפני עבודה זרה. ואפילו אם ניסכו לפני עבודה זרה, יכול הישראל לומר לא כל הימנך שתאסר ייני בעל כרחי, דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

והנה לרב הונא על כרחך צריך לומר דמחלוקת תנאים הוא, דהא רבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא ודאי סוברים אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף בעושה מעשה.

אבל רב נחמן רב עמרם ורב יצחק יכולים לומר, דלכולי עלמא אין ישראל אוסר דבר שאינו שלו. והא דלתנא קמא נאסר היין, היינו דוקא בעובד כוכבים. אבל ישראל אינו אוסר של חבירו אף כשעושה מעשה לעבודה זרה דאמרינן דבאמת רק לצעורי לחבריה עביד ואין דעתו לעבודה זרה.

והא דתנן במשנתנו בשנים אוהזין בסכין ושוחטין אחד לשם עבודה זרה והשני לשם דבר כשר שחיטתו פסולה, צריך לומר דהיינו בישראל מומר. וכן הא דתנן במס' גיטין המטמא, המדמע,

אמרינן דלהכי נקט ברייתא דוקא הטאת דכהנים היא, דאילו שלמים דידה ניהו והוה מיתסרי במעשה כל דהו שוב לא היה חייב עליו משום שלש הטאות ומשום שחוטאי הוין.

וההידוש בדברי רב פפא הוא, דלא אמרינן כיון שהבעלים מתכפרין בחטאת כדידיה דמי, ואם כן אפילו אם רק בהמה שלו נאסר במעשה כל דהו, היה החטאת גם כן נאסר בכל דהו כיון דהוה כדידיה, ואם כן עדיין היה קשה על רב הונא אף אם לא הוה אמר דוקא בהמת 'חברו'. קא משמע לן רב פפא דלא אמרינן כן אלא שבהמת הטאת דינה כבהמת חבירו.

(ב) רב נחמן, רב עמרם ורב יצחק אמרו, אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אפילו על ידי גמר מעשה^ה.

דף מ"א ע"א

• שנינו בברייתא, השוחט הטאת בשבת בחוץ לעבודה זרה חייב שלש הטאות, ואוקמינן לעיל הברייתא בחטאת העוף ובחצי קנה פגום שהוסף עליו משהו, שחייב שחוטאי הוין ומעשה כל שהוא דשחיטה עבודה זרה ושבת באים בבת אחת^י. ומשמע דבבהמה הזוכה בסכין לא היה הדין כן. ולכאורה אם אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף במעשה, אפילו בבהמה נמי יהא חייב שלש הטאות כיון דלא פקע שם קדשים מיניה^י.

תירצו, דבקרוב דקניא ליה לכפרה הוה כבהמה שלו. הלכך לא מצי למיתני שום זבה; עולה מכפרת על עשה, הטאת ואשם על הטאים, ושלמים ושאר קדשים קלים דידה ניהו. ולהכי נקט הטאת ובעוף שחצי הקנה פגום, דבאותו מיעוט שנאסר בו מתחייב בשחיטת חוץ.

^ט רש"י הציא מפרשים שלא נחלקו רק צמעה כל דהו, אצל צמעה גמור מודו לאדם אוסר אף דבר שאינו שלו, אצל דמה דצריהס דהרי לקמן מוסינן עלייהו מהמנסך יינו של חבירו שאסרו, והרי מנסך מעשה גמור הוא עושה.

^י לאמוראים אלו צאמת אין להוכיח דאיירי צעוף מדנקט 'חטאת' שהרי לדידהו לא היה אפשר להצרייתא לנקוט 'זבח', דכיון דשלמים דידה ניהו צאמת היה נאסר משום עבודה זרה צמחלת חתיכה, ותו לא היה צו חיוב משום שחיטת חוץ. ולכן תנא חטאת דהוי דבר שאינו שלו ולא מיתסר ולא פקע שם קדשים מיניה. אצל אפילו הכי אפשר להקשות מדלא נקט הצרייתא 'עולה' דשכית ולא הוי נמי דידה, ונקט חטאת דמידי דאיתיה צעוף צמינן אחד, ודאי טעמא משום סימנן אחד דעוף הוא וצחאי קנה פגום.

^י ואף שלא נאסר בהמה משום עבודה זרה, השוחט חייב חטאת משום עבודה זרה שהרי עבד עבודה זרה.

^ט אף על גב דקיימא לן צמס' צבא קמא (דף כ"ו), אדם מועד לעולם צין ער וצין יסן צין שוגג וצין מזיד, הכא היזק שאינו ניכר הוא ולא שמיא היזק.

^י אף דהיזק שאינו ניכר הוא, צמזיד חייב לשלם דקנסוה רבנן. ומשום דקס ליה צדצבה מיניה לא מיפטור, ואף על גב דחייב מימיה משום עבודה זרה, ואפילו לא התרו צו דלא מיקטיל קיימא לן צמס' כחצות (דף ל"ד:) דחייבי מימיה שוגגין פטורין מלשלם, הכא חייב אפילו התרו צו וחייב מימיה. דמשעה שהגביהו על מנת לאסרו כצר נחייב צתשלומין, ואינו מתחייב צנפשו עד שעת ניסוך.

גליון קנין תורה

שחיטה לתוך גומא

תנן במשנתנו, אין שוחטין לגומא כל עיקר משום דחוק הצדוקים הוא לעבודה זרה, אבל עושה גומא בתוך ביתו בשביל שיכנס הדם לתוכה. אבל בשוק לא יעשה כן כדי שלא יחקה את הצדוקים ושלא יהיו ידיהם בחוקיהם.

והקשו בגמ', דבתחלה אמרו במשנתנו דאין שוחטין לתוך גומא כלל, ואחר כך אמרו דעושה גומא בתוך ביתו לשחוט בתוכו. ואין לתרץ דרישא שאמרו דאסור לשחוט לתוך גומא היינו בגומא שבשוק, דכיון דבסיפא דבמשנה אמרו דבשוק אסור, על כרחך דברי שא לא איירי בשוק.

תירץ רבא דהכי קאמר, אין שוחטין לגומא כל עיקר ואפילו בחצרו דמיהוי כמנהג צדוקים. והרוצה לנקות חצרו כיצד הוא עושה, עושה מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד לגומא. ואפילו הכי בשוק לא יעשה כן שלא יחקה את הצדוקים.

• שנינו בברייתא כוותיה דרבא, היה מהלך בספינה ואין לו מקום בספינה לשחוט, מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט ודם שותת ויורד על דופני הספינה ומדופני הספינה למים. ואין שוחט לגומא כל עיקר. והרוצה לנקות חצרו כיצד הוא עושה, עושה חריץ קמן חוץ לגומא ושוחט בתוכה, ודם שותת ויורד לגומא. ובשוק לא יעשה כן לפי שאין אדם חש לנקר את השוק, והלכך נראה כמחקה הצדוקים, וכתוב **ובחוקותיהם לא תלכו**. ואם עשה כן, צריך בדיקה אחריו שמא מין הוא לעבודת כוכבים ויבדלו מפתו ומיינו.

שוחט לשם קדשים בחוץ

תנן במשנתנו, השוחט חולין בחוץ לשם קדשים הבאים בנדר ונדבה, כגון; לשם עולה, שלמים, איש תלוי²², פסח, ותודה; **לתנא קמא**, שהיטתו פסולה משום שהרואה אומר עכשיו הוא מקדיש ושוחטה לעולה וקדשים בחוץ מותרים, והלכך גזור רבנן עליה שיהא פסול. **לרבי שמעון**, השחיטה כשרה ולא חייש למראית העין.

²² היינו אשם שבה על ספק חיוז כרת, כגון ב' חמיכות לפניו ואכל אחת מהן, וכלו עדים ואמרו אחת מהן של תלז היתה ואין ידוע איזו אכל. וכן אשמו ואחוטו עמו צבית כסבור שבה על אשמו ומחלף לו, ולא ידע למחר על איזו מהם זא כגון שהיו שמיין צמטה והוא לא היה יודע, שמציא אשם תלוי להגין מן היסורין עד שידוע לו אם חטא ודאי ויציא חטאת.

והמנסך יין של חבירו, בשוגג פטור במזיד חייב, דהוינן שאדם אוסר יינו של חבירו על ידי ניסוך גם כן איירי בישראל מומר²³.

• **רב אחא בריה דרבא** שאל לרב אשי, מה הדין כשהתרו בו בישראל שלא ישחוט לעבודה זרה, ושחט לאחר שקבל התראה, וקודם לכן לא היה בחזקת מומר. האם בקבלת התראה שמתרין בו 'הוי יודע שאתה מוזהר על כך, והתורה אמרה שאתה חייב מיתה', והוא אומר 'יודע אני ועל מנת כן אני עושה²⁴', נעשה כמומר דאליבא דרבנן אוסר של חבירו. אמר לו **רב אשי**, כיון שהתיר עצמו למיתה, אין לך מומר גדול מזה.

דף מ"א ע"ב

שחיטה שלא על גבי קרקע

תנן במשנתנו, אין שוחטין לא לתוך ימים ונהרות וכדי שלא יאמרו לשר של ים הוא שוחט, ולא לתוך כלים ושלא יאמרו מקבל דם לעבודת כוכבים הוא. אבל שוחט הוא לתוך גומא של מים.

ובספינה יכול לשחוט על גב הכלים והדם שותת לתוך הים שלא ללכלך את הספינה²⁵, ולא מיהוי כשוחט לתוך ימים.

והקשו בגמ' דכמו שאסור לשחוט לתוך ימים משום שלא יאמרו דלשר של ים הוא שוחט, כמו כן יהא אסור לשחוט לתוך גומא של מים משום דיאמרו דלפרצוף שלו הנראה במים הוא שוחט. תירץ רבא, דאיירי במים עכורים שאינו ניכר בתוכו פריצוף.

²² והוא הדין דמצי לאוקמא דלית ליה שותפות בגוה כדאוקמיה אינהו לעיל, אבל השתא מיהא כיון דלחייב להכי דעובד כוכבים אוסר דבר שאינו שלו, מוקמינן לה בגוה ואליינא דחנא קמא דרק דעובד כוכבים או ישראל מומר יכול לאסור דבר שאינו שלו.

[אבל התוספות (ד"ה ישראל מומר) כתבו, דלפי תירוק הגמרא השתא נראה דאף על גב דלית ליה שותפות גביה אינו אוסר, דלחייב איכא למימר לעוריה קמיחין].

²³ דילפינן צמס' סנהדרין (דף מ"א). מדכתיב 'מות יומת' עד שיתיר עלמו למיתה.

²⁴ ובלבד שלא ישחוט לתוכו, אלא נוטל כלי ארוך ומניח מקצתו בספינה ומקצתו חוץ לספינה דרך מדרון לזד חוץ, וכשישחוט על גבי חלק הכלי שספינה ילא משם דרך מדרון חוץ לספינה וירד להיס; מור ופרישה סו"ס י"א וש"ך סס סק"ה.

גליון קנין תורה

דפעמים שיהא המום מכוסה בצמר או בטיט ולא חזו ליה וסברי תם הוא ועדיין יש לחשוש משום מראית עין.

חטאת

על הא דאמרו במשנתנו דהשוחט לשם חטאת שהיטתו כשרה משום דאינו נידר ונידב, אמר רבי יוחנן דהיינו רק כשאינו מחויב להביא חטאת, דלא יאמרו אנשים עכשיו הוא מפריש לה, דהא חטאת לאו בנדר ובנדבה אתי^מ. אבל אם הוא מחויב חטאת, מאן דחזי יסבור לשם חטאת הוא מפרישה עכשיו.

אלא דהיינו דוקא כשאמר בשעת שחיטה 'לשם חטאתי', דמשמע לחטאת שאני חייב. אבל אם אמר 'לשם חטאת' דמשמע לשון נדר ומידע ידיע דאין בדבריו כלום, ושחיטתו כשרה^מ. אבל כשאינו מחויב חטאת אפילו אמר 'לשם חטאתי' שחיטתו כשרה, דמידע ידיע דמשקר.

תמורה

הא דאמרו במשנתנו השוחט לשם תמורה אין שחיטתו פסולה, אמר רבי אלעזר דהיינו רק כשאין לו זבח אחר בתוך ביתו דליכא למימר השתא עביד לה תמורה, דבמאי מימר לה ודליכא למימר דמאן דחזי סבר יש לו זבח אחר, דההוא קלא אית ליה^מ. אבל אם יש לו זבח בתוך ביתו שחיטתו פסולה, משום דהרואה יאמר דעכשיו באמירה זו 'לשם תמורה' עושהו תמורה^מ.

אלא דהיינו דוקא כשאומר 'לשם תמורת זבחי' דמשמע שממיר אותו בו. אבל אם אמר 'לשם תמורה' דמשמע דבשם בעלמא בעי לשוויי תמורה, שחיטתו כשרה^מ.

ואף באומר 'לשם תמורת זבחי', אם אין לו זבח אחר כשר בביתו, שחיטתו כשרה, דלא היישנין דלמא מאן דחזי סבר דאית ליה, דאי הוה ליה מידע הווי ידיע.

^מ והא לא חשו רבנן דלמא מאן דחזי סבר מחוייב חטאת הוא, דההוא קלא אית ליה, דמי שצא לידו דבר עזירה שזוגג אינו מחפה עליה כדי שיתצייש ומתכפר לו.

^מ דצשלמא דבר הנידר ונידב, איכא למימר השתא מקבל לה עליה בשעת הפרשה ולא צעי למימר לשם עולתי. אבל הכא כל כמה דלא אמר 'לשם חטאתי' לא משמע לשם חטאת שאני מחוייב.

^מ ואף על גב דאמרו מעמידו אלל הזבח שצציתו, חילל התמורה. דמתן במס' תמורה (דף כ"ו.) תחת חטאת תחת עולה שיש לי צצית, אם היה לו דבריו קיימין.

^מ דאינו נעשה תמורה כפי האי כוונה, כדמתן במס' תמורה (שם) אם אמר 'תחת חטאת תחת עולה', לא אמר כלום.

אבל השוחט לשם דבר שאינה באה בנדר ונדבה, כגון; חטאת, אישם ודאי^מ, בכור, מעשר, ותמורה, לכולי עלמא שחיטתו כשרה. דמידע ידיע דשקר הוא, כיון דאינם באים בנדר או נדבה. וכן בכבור ומעשר מידע ידיע דשקר הוא דכבור ומעשר מידע ידיע מקמי הכי, ואי אפשר שהפרישם זה עכשיו דנאמר שהקדישם.

• לתנא קמא, אף שנים אוחזין בסכין ושוחטין, אחד לשם אחד מקרבנות שבאים בנדר ונדבה ואחד שהם סתם, השחיטה פסולה.

אישם תלוי

במשנה נמנה אישם תלוי בין הדברים שבאים בנדר ונדבה, אמר רבי יוחנן דהיינו כרבי אליעזר דאמר מתנדב אדם אישם תלוי בכל יום, לפי שבכל יום הוא עומד בספק חטאת ולבו נוקפו שמא חטא. וכיון דמצינו שהכשיר הכתוב אישם תלוי ליקרב וליאכל היכא דהוחזק ספק חטא בעדים, האי נמי אנן סהדי דכל יומא בספק חטא קאי.

פסח

הקשו בגמ' למה נמנה פסח בין הדברים שבאים בנדר ונדבה, הא זמנה קבוע בערב הפסח, ומידע ידיע דדברי רוח הן ששחט חולין לשם פסח.

תירץ רבי אושעיא, שאני פסח הואיל וכל השנה כולה ראוי להפרישו ולהניחו עד זמנו, הלכך יאמרו דהשתא מפריש ליה וקשחית פסח בשאר ימות השנה דקיימא לן דשלמים הוא, ויאמרו דשוחט הוא שלמים בחוץ ואכיל להו.

בעלי מומין

נחלקו אמוראי מה הדין בשוחט בעלי מומין בחוץ; לרבי ינאי, לא שנו דאם שחט לשם דבר הנידר ונידב שהשחיטה פסולה אלא בתמימים, אבל שוחט בעלי מומין אף לשם דברים הבאים בנדר ונדבה שחיטתו כשרה, דמידע ידיע דמשקר ולא נפיק חורבה מיניה. לרבי יוחנן, אפילו שוחט בעלי מומין נמי שחיטתו פסולה,

^מ (א) אישם גזילות דהיינו נשבע לשקר לכפירת ממון, (ב) אישם מעילות, (ג) אישם שפחה חרופה. ועל שם שאשם תלוי צא על ספיקו, קרי להו להני אישם זלי.

גליון קנין תורה

זה הכלל

מהא דשנינו ברישא עולה. דהוה אמינא דבעולת נזיר ליכא למיחש לחורבה כיון דמידע ידעי דהוא אינו נזיר. קא משמע לן דמכל מקום יש לחשוש שמא נדר בצניעא זה שלשים יום שהוא סתם נזירות, ובשלשים יום לא מינכרא מילתיה לשכניו.

דבר שאינו נידר ונידב: באה לרבות דאם אמר הריני שוחט לשם עולת יולדת שחיטתו כשרה. דמידע ידעי דהשתא לא נדר לת. וקא משמע לן דאפילו יש לו אשה לא היישנן שמא הוליד, משום דאם כן קלא יש להיט.

הדרך עלך פרק השוחט

בסוף משנתינו תנן, 'זה הכלל, כל דבר שנידר ונידב השוחט לשמו אסור, ושאינו נידר ונידב השוחט לשמו כשר'. ומבאר הגמ' מזה באה לרבות שלא נמנה כבר במשנה.

דבר שנידר ונידב: באה לרבות דאם אמר הריני שוחט לשם עולת נזיר שחיטתו פסולה, דמאן דהזי סבר נזיר הוא והשתא קמפריש ושחיט לה. ואף על גב דנזיר נידר ונידב הוא כיון דעל ידי נדר הוא בא, אי לא הוה תני 'זה הכלל' לא היה אפשר ללמוד

^מ ע"פ גירסת רש"י הנראה לו. ולפי הגירסא שלפנינו, אמר רבי אלעזר דהיינו דוקא כשאין לו אשה, אבל אם יש לו אשה אימנן לשם חיובה הוא עושה, מיהו אמר רב אבהו דאף כשיש לו אשה אין שחיטתו פסולה אלא כשאמר 'לשם עולת אשתי'. והחדוש הוא, דהוה אמינא דאף כאשר יש לו אשה ואמר 'לשם עולת אשתי' יהא שחיטתו כשרה משום דמידע ידעי דמשקר הוא, דהא אם אימנן דילדה קלא הוה ליה, קא משמע לן רבי אלעזר דמכל מקום יש לחשוש שמא הפילה אשתו ואינו ידוע לכל.

והקשה רש"י על גירסא זו; (א) אין דרך הגמ' לומר 'מהו דאימנא' על דברי אומראים, אלא על דברי המשנה. (ב) כשאין לו אשה למה ליה למתנייה זה הכלל לאחוי, פשיטא דלא ילדה ולמאי ניחוש לה.

שאלות ותשובות לחזרה

דף ל"ח ע"א

א. מזה נקרא בהמה מסוכנת שצריכה פירכוס שתהא שחיטתה כשרה?

כל שמעמידין אותה על רגליה ואינה יכולה לישראל עומדת, ואף אם אוכלת בקעות של עץ, ואפילו קורות של עץ שקשין יותר.

ב. מהו שיעור פירכוס בבהמה דקה; לרב, ולשמואל?

לרב: צעקה, או הטילה צואה, או כשכשה באזנה, [או פירכוס יד ורגל, וכשיטת רבן שמעון בן גמליאל במתני; תוספות ד"ה גועה].
לשמואל: כשהיתה ידה פשוטה וכפפה, וכל שכן כשהיתה כפופה ופשוטה ושוב כפפה, אבל לא כשהיתה ידה כפופה ופשוטה.

ג. מזה הוסיף שמואל יותר ממה שכבר מבואר במשנתנו דבהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה, פסולה לפי שאינה אלא הוצאת נפש, הרי יש לדייק מיניה שאם היתה פשוטה כבר וכפפה הוה פירכוס?

דממשנה לבד הוה אמינא דלא הוה פירכוס אלא כשהיתה כפופה, ופשוטה, וחזר וכפפה. אבל באופן שכבר היתה פשוטה ורק כפפה לא הוה פירכוס, קא משמע לן שמואל דגם זה בכלל פירכוס.

ד. באיזה אופן הוה פירכוס בבהמה, ובאיזה אופן לא הוה פירכוס; (א) כשצעקה, (ב) כשהטילה ריעי?

(א) צעקה: הוה פירכוס כשהיה קולה עבה וחזקה דודאי אתי מכח חיות. ולא הוה פירכוס כשכהה קולה.
(ב) הטלת ריעי: הוה פירכוס כשמתרזת צואה למרחוק. ולא הוה פירכוס כשהיתה שותתת בסמוך.

ה. כשכוש בזנבה – האם הוה פירכוס?

רבי אליעזר ברבי יוסי היה אומר משמו של רבי יוסי שאין זה פירכוס. [אבל במתניתין מבואר דלחכמים הוה פירכוס] ועי' להלן שאלה י"ז.

ו. באיזה חלק מהשחיטה צריך להיות הפירכוס; לרב חסדא, רב נחמן בר יצחק, רבא?

לרב חסדא, באמצע שחיטה. לרב נחמן בר יצחק, סגי שתפרכס בתחלת שחיטה. לרבא, צריכה שתפרכס בסוף שחיטה [דתהוי בה חיות אחר שחיטה].

גליון קנין תורה

ז. האיד פירש רב הסדא הא דשמע דצריך להיות הפירכוס בסוף שחיטה?

ד'סוף היינו באמצע שחיטה, וקרי ליה 'סוף' לאפוקי דאם לא פירכסה רק בתחלת שחיטה, כיון שלא פירכסה באמצע, לא הוה סימן חיות אלא סימן נטילת נשמה.

ח. האיד הביא רב הסדא ראייה לדבריו ממשנתינו דתנן בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה, פכולה? והאיד דחה רבא ראייתו?

רב הסדא אמר דעל כרחק אין לומר דהיינו כשעשה כן בסוף שחיטה, דוכי לא סגי שפשטה ידה ולא החזירה לאחר שחיטה הא עד כמה היא צריכה לחיות. אלא על כרחק דהיינו באמצע השחיטה, ואם פשטה ידה ולא החזירה באמצע שחיטה הרי זה יציאת נפש קודם גמר שחיטה, אבל אם גם החזירה הוה פירכוס וכשרה. אבל אמר לו רבא, דיש לומר דלעולם איירי המשנה בסוף שחיטה, ואף אם פשטה ידה ולא החזירה בסוף שחיטה לא הוה פירכוס. לפי דכל שבסוף שחיטה לא פשטה וחזרה, בידוע שנשמתה נטולה הימנה קודם לכן.

ט. האיד הביא רב נחמן בר יצחק ראייה שדי בפירכוס בתחלת השחיטה, ממשנתינו דאמר רבי שמעון דלשיטת רבי אליעזר דזינוק הוה פירכוס, השוחט בלילה ולמחר מצא כתלים מלאים דם כשרה דידוע שהבהמה זינקה?

דהא אמר שמואל דהא דאמרו במשנתנו 'כתלים' היינו כותלי בית השחיטה [עור הצואר הסמוך למקום השחיטה]. ובשלמא אם די בזינוק אפילו בתחלת שחיטה שפיר יכול לבדוק אם זינקה על ידי בדיקת עור הצואר. אבל אם אמרת דבעינן זינוק דוקא בסוף שחיטה או באמצע שחיטה, מה יועיל בדיקת עור הצואר למחר, הרי אפשר שזינקה בתחלת השחיטה.

י. למה לא היה רב נחמן בר יצחק יכול להביא ראייה לדבריו, אם כוונת רבי שמעון היה לבדוק בהכותלים ממש? (רש"י)

דאם כן למחר היינו יכולים להבין אי האי זינוק הוה בתחלת שחיטה או באמצע שחיטה. דאי הוה בתחלת שחיטה ימצא הזינוק למעלה בכותל, דמחמת כח וחיות שהיה עדיין בהמה זינקה למרחוק. ואם ימצא הזינוק למטה בכותל בידוע שבאמצע שחיטה זינקה שלא היה בה כח כל כך לזנק הדרם למרחוק.

יא. האיד רצו לדחות ראיית רב נחמן בר יצחק ממשנתינו? והאיד דחו דחייה זו?

רצו לדחות: דיש לומר לעולם שאר פירכוסין לא הוו פירכוס אלא באמצע או בגמר שחיטה, ושאני זינוק דעדיף חיותיה ופירכוס גדול הוא, הלכך אפילו אם רק בתחלת השחיטה זינקה שפיר דמי. ודחו דחייה זו: דזינוק לא עדיף מפירכוס אלא הוא קיל יותר מפירכוס.

יב. מהיכן יש לדייק ממשנתנו דזינוק קיל יותר מפירכוס? והאיד אפשר לדחות הדיוק? והאיד נדחה הדחייה?

רצו לדייק: דתנן רבי אליעזר אומר 'דיה אם זינקה', ומדקתני 'דיה' מכלל דקיל יותר מפירכוס. יש לדחות הדיוק: דלעולם זינוק קל יותר מדרבן שמעון בן גמליאל דבעי פירכוס בין ביד ובין ברגל, אבל עדיף היא מפירכוס דחכמים שאמרו שדי בזינוק ביד או ברגל. ויש לדחות הדחייה: דתנן וחכמים אומרים 'עד' שתפרס או ביד או ברגל, משמע דחמיר פירכוס של חכמים מזינוק של רבי אליעזר דלעיל. ואין לומר דדבריהם קאי רק על רבן גמליאל, דאם כן הוה להו למימר 'כיון שפירכסה ביד או ברגל'. אלא פשיטא דקאי על רבי אליעזר, ואי דרבי אליעזר עדיף, מאי 'עד' דחכמים. אלא שמע מינה דזינוק קל יותר מפירכוס של חכמים.

גליון קנין תורה

דף ל"ח ע"ב

יג. מזה ילפינן מהא דכתיב בקרבנות "שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וכו' ירצה לקרבן"; (א) שור 'או' כשב, (ב) 'או' עז, (ג) כי יולד, (ד) שבעת ימים, (ה) תחת אמו?

(א) שור או כשב: פרט לכלאים - דבן רחל ותייש פסול לקרבן. (ב) 'או' עז: פרט לנדמה - שהוא עז שילדה מתייש כמותה, אלא שבנה דומה לרחל. (ג) כי יולד: פרט ליוצא דופן - שקרעוה והוציאוה. (ד) שבעת ימים: פרט למחוסר זמן - שלא הגיע לז' ימים ואפילו אמו קיימת. (ה) תחת אמו: פרט ליתום.

יד. האם יש לפרש הא דנתמעט בהמה יתום באופנים אלו, ולמה; (א) מתה אמו לאחר הלידה, (ב) מתה אמו ואחר כך ילדתו, (ג) בשעת מיתתה ילדה האם דרך הרחם?

(א) מתה אמו לאחר הלידה: אין לפרש כן, דוכי צריכה האם לחיות לעולם.
(ב) מתה אמו ואחר כך ילדתו: אין לפרש כן, דהיינו יוצא דופן - דכל שקרעוה והוציאו את ולדה בין מתה ובין חיה, הוי יוצא דופן וכבר נתמעט מכי יולד.
(ג) בשעת מיתתה ילדה האם דרך הרחם: על כרחך צריך לפרש כן, ואשמעינן קרא דבעינן חיות עד גמר לידה וגם לאחר לידה מעט, ואם לא הוה יתום.

יז. למה אין לומר דאשמעינן קרא שתחיה אמו כל ז' ימים? (רש"י)

דשינוי בתורת כהנים, רבי יוסי הגלילי אומר דלפי שנאמר 'שבעת ימים יהיה עם אמו' יכול כל ז', לכן כתיב 'תחת אמו', ומשמע ליה לרבי יוסי הגלילי 'תחת אמו' חליפי אמו שמתה אמו והוא נשאר במקומה. [ואין לומר דאם כן אפילו יצא ממנה כשהיא מתה, דלכן כתיב 'עם אמו' דמשמע ששניהם בעולם אחד, שתהא קרויה אמו, הא כיצד אפילו נתקיימה לו אמו שעה אחת].

יח. מזה הוכיח רבא מהא דנתמעט יתום דבשעת מיתתה ילדה האם דרך הרחם?

דמדצריך האם לחיות עד לאחר הלידה, שמע מינה דכל מלתא דבעו בה רבנן חיותא, בעינן שיהא חיות בגמר דיליה. והלכך לענין בהמה מסוכנת צריך לפרסם בסוף השחיטה ממש דתהוי בה חיות אחר שחיטה.

יט. האיך פסק רבא להלכה, מה נקרא פירכוס; בבהמה דקה, בהמה גסה, ובעוף?

בהמה דקה: ברגלה; כשהיתה כפופה ופשטה, או היתה פשוטה וכפפה. בידה; כשכפפה. [ומודה דגם בבהמה מהני כשכוש זנבה, ע"י שינון בהערה ח].

בהמה גסה: בין ביד בין ברגל, בין פשטה ולא כפפה, בין כפפה ולא פשטה.
עוף: אפילו לא רפרף [תנועה קלה מכשכוש] אלא כנפו, ולא כשכש אלא זנבו.

יח. מה אשמעינן בזה רבא מה דלא הוה ידעינן מסתמא דמתניתין?

דעוף סגי ליה ברפרוף.

גליון קנין תורה

י. ישראל השוחט בהמה של עובד כוכבים, האם שחיטתו כשרה, ולמה; כאשר לא שמענו להדיא שהעובד כוכבים מחשב לעבודה זרה, וכאשר שמענו להדיא שהוא מחשב לעבודה זרה (לתנא קמא, רבי אליעזר, ורבי יוסי)

(א) לתנא קמא: כאשר לא שמענו שהעובד כוכבים מחשב לעבודה זרה: לדרך א' בגמ', השחיטה מותרת משום דלא אמרינן סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה. לדרך ב' בגמ', השחיטה מותרת משום דלא ילפינן חולין מקדשים שתהא מחשבת בעלים לעבודה זרה פוסל השחיטה, רק מחשבת השוחט.

כאשר שמענו שהעובד כוכבים מחשב לעבודה זרה: לדרך א' בגמ', השחיטה אסורה משום דשמענו שהוא מחשב לעבודה זרה, וסבירא ליה כרבי אליעזר דבעלים מפגלים, וילפינן חולין מקדשים דמהני מחשבת בעלים. לדרך ב' בגמ', השחיטה מותרת משום דלא ילפינן חולין מקדשים שתהא מחשבת בעלים לעבודה זרה פוסל השחיטה.

(ב) לרבי אליעזר: לעולם שחיטתו פסולה, משום דאמרינן סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה, וסבירא ליה דבעלים מפגלים, וילפינן חולין מקדשים דמהני מחשבת בעלים.

(ג) לרבי יוסי: לעולם השחיטה מותרת, משום דאף אם חישב העובד כוכבים לעבודה זרה אינה נפסלת, דאף בקדשים סבירא ליה דלא מהני מחשבת בעלים אלא מחשבת העובד.

כ. מנא ילפינן פסול מחשבתו בקדשים (רש"י)

מדכתיב 'המקריב לא יחשב' וקרינן לא יחשב לאוכלה ביום השלישי, כי פגול יהיה.

כא. במה פליגי אם מהני מחשבת בעלים בקדשים? (לרבי יוסי, ולרבי אליעזר כרבי יוסי)

לרבי יוסי: לא מהני מחשבת בעלים לענין קדשים. דכתיב 'המקריב לא יחשב', אבל בעלים לא פסלי במחשבתן כי מקריב לה כהן.

לרבי אליעזר כרבי יוסי: בעלים מפגלין בשחיטת קדשים. דכתיב לבסוף 'המקריב וגו'', אלמא בעלים קרי 'מקריב', הלכך איתנהו בכלל המקריב לא יחשב - ואם חשבו על שחיטת כהן או על זריקתו על מנת לאכול חוץ לזמנו, הוי פיגול.

כב. לדרך הב' בגמ' במה פליגי תנא קמא ורבי אליעזר אי רק בקדשים מהני מחשבת בעלים או גם בחולין? (רש"י)

לתנא קמא: דבחולין לא אסרינן רק כדכתיב קרא 'זבחי מתים', שנזבח לעבודה זרה על ידי השוחט, ורק בפנים הוא דכתיב 'המקריב המקריב' דבעלים קרי מקריב, אבל בחוץ לא אמרינן הכי.

לרבי אליעזר: ילפינן במה מצינו חולין מקדשים דבעלים פוסלים אפילו כשאחר שוחט.

דף ל"ט ע"א

כג. למה פשוט דבשוחט בהמת קדשים מחשבתו מעבודה לעבודה כמחשבת פיגול?

דהשוחט בהמת קדשים על מנת לזרוק דם למחר או להקטיר אימורין למחר, זהו עיקר מחשבת פיגול.

קנין תורה גליון

כד. מה הדין בשוחט בהמה של חולין לעצמו, על מנת שיזרוק דמה לעבודה זרה או להקטיר חלבה לעבודה זרה, ולמה? (לרבי יוחנן ולריש לקיש)

לרבי יוחנן: השחיטה פסולה והבהמה אסורה בהנאה. דסבירא ליה ילפינן חוץ - מחשבת עבודה זרה בבהמת חולין, מפנים - מחשבת פיגול בקדשים דמחשבין בה מעבודה לעבודה.
לריש לקיש: השחיטה מותרת. דסבירא ליה דלא גמרינן חוץ מפנים שיהא מחשבין בעבודה זרה מעבודה לעבודה.

כה. מה הדין בשוחט חטאת לשמה, על מנת לזרוק דמה שלא לשמה, ולמה? (לרבי יוחנן, ולריש לקיש)

לרבי יוחנן: השחיטה פסולה, דסבירא ליה מחשבין מעבודה לעבודה, דגמרינן מחשבת פסול שלא לשמה ממחשבת פיגול דעיקרו מעבודה לעבודה.
לריש לקיש: השחיטה כשרה, דסבירא ליה אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא גמרינן פסול שלא לשמה ממחשבת פיגול. [מיהו להלן מצדד הגמרא שאפשר שחזר בו ריש לקיש].

כו. למה איצטריך לאשמעינן דנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בענין מחשבין מעבודה לעבודה - בין במחשבת עבודה זרה בחולין, ובין במחשבת שלא לשמה בקדשים?

דאם אשמעינן פלוגתתם רק בעבודה זרה הוה אמינא דהתם אמר ריש לקיש דאין מחשבין מעבודה לעבודה, משום דחוץ מפנים לא ילפינן. אבל פסול דחטאת שלא לשמה דהוה בפנים שפיר ילפינן ליה מפיוגול. ואם אשמעינן פלוגתתם רק בשלא לשמה הוה אמינא דרק התם אמר רבי יוחנן דמחשבין מעבודה לעבודה משום דהוה בפנים, אבל בעבודה זרה דהוה בחוץ מודה לריש לקיש דאין מחשבין, קא משמע לן דנחלקו בשניהם.

כז. מנא ילפינן דעל ידי זביחה לעבודה זרה נאסר הבהמה בהנאה ומטמא באהל? (ריש"י)

שתקרובת עבודת כוכבים מיקרי זבחי מתים, כדכתיב 'זיאלכו זבחי מתים', מה מת אסור בהנאה אף תקרובת עבודת כוכבים אסורה בהנאה. ומת גופיה ילפינן דאסור בהנאה מגזירה שוה 'שם שם', דנאמר במת 'ותמת שם מרים', ונאמר גבי עגלה ערופה 'וערפו שם את העגלה', מה עגלה ערופה אסורה בהנאה כדאמר 'שם תהא קבורתה', אף מת אסור בהנאה. ומה מת אסור בהנאה ומטמא באהל, אף תקרובת עבודת כוכבים נמי אסור בהנאה ומטמא באהל.

כח. להחיה אמינא, האיך מתפרש הא דאמר רבי יוסי במשנתנו, 'מה במקום שמחשבה פוסלת - במקדשין, אין הכל הולך אלא אחר העובד, מקום שאין מחשבה פוסלת - בחולין, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט', ועל מי קשה אם נפרש כן?

מקום שמחשבה פוסלת - במקדשין, אין הכל הולך אלא אחר העובד: דבמקום שמחשבה פוסלת מעבודה לעבודה - במקדשין, אין הכל הולך אלא אחר העובד. וקשה לריש לקיש מדאמרו דמחשבה 'פוסלת' במקדשין מעבודה לעבודה, ולא קתני 'מפגלת', שמע מינה דאף בפסול שלא לשמה פוסלת מחשבה מעבודה לעבודה.
מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין: היינו שאין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה אלא באותה עבודה [אם אמר שחיטה עצמה לעבודת כוכבים]. וקשה על רבי יוחנן דסובר דאף בחולין מחשבת עבודה זרה פוסלת מעבודה לעבודה.

קנין תורה גליון

כ.ט. האריך תירצו הקושיא לריש לקיש? והאריך תירצו הקושיא לרבי יוחנן?

לריש לקיש: יש לומר שריש לקיש אמר דינו לפני ששמעה להך משנה מרבי יוחנן רביה וחלק מסברא ואמר דאינה פוסלת. ואכן לאחר ששמע המשנה מרבי יוחנן וידע דאינו רק סברת רבי יוחנן אלא משנה הוא דילפינן פסול מפיגול, חזר בו.

לרבי יוחנן: על כרחך צריך לפרש המשנה באופן אחר, דמה במקום שמחשבה פוסלת בה בארבע עבודות - בקדשים, דהמחשבה פוסלת בה בשחיטה וקבלה וזריקה והולכה, דבאיזו מאלו שחיטת על מנת לאכול מן הזבח חוץ לזמנו פיגול הוא, אין מחשבה הולכת אלא אחר העובד. לענין עבודה זרה שאין מחשבה פוסלת אלא בשתי עבודות - שחיטה וזריקה, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

ל. מהיכן ילפינן דאין מחשבה פוסלת בעבודה זרה אלא בשחיטה וזריקה? ולמה אין מחשבה פוסלת בהקטרה? (רש"י)

שחיטה וזריקה: דכתיב זבח לאלהים יחרם, בל אסיך נסכיהם מדם, אבל קבלה והולכה לא כתיב בהו. הקטרה: אף על גב דשייכא בעבודת כוכבים מיהו לאו עבודה היא לאפסודי בהמה משום הקטר חלבה לעבודה זרה, דהא אפילו בפנים לא מפסיל קרבן אם חישב על אכילת בשר בשעת הקטר חלבים.

דף ל"ט ע"ב

לא. האריך פירש רב חסדא הברייתא 'ישראל ששהט בהמה ואחר כך חישב עליה לזרוק דמה או להקטיר חלבה, זה היה מעשה בקיסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר?'

לא אסרו הבהמה: משום כבודן דרבנן דסוברים לא אמרינן סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה, והאי נמי אף על גב דאיגלאי מילתא דמומר הוא, לא אמרינן מסתמא שחטה מתחלה במחשבת עבודה זרה. לא התירו הבהמה: משום כבודו דרבי אליעזר דסובר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה הוא.

לב. מה הסברא לומר דאף לרבנן תהא הבהמה אסורה כהאי גוונא?

דלמא אף לרבנן דאין סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודה זרה היינו רק כאשר לא שמענו להדיא שהוא מחשב לעבודה זרה. אבל הכא ששמענו לבסוף שמחשב לזרוק דמה לעבודה זרה הוכיח סופו על תחלתו שמחשבתו לעבודה זרה. נוללשנא בתרא דאף בדשמעיניה דמחשב שרי רבנן, יש לומר דעד כאן לא שרי רבנן אלא כזה מחשב וזה עובד אבל הכא שאתו עצמו שחט זרק אחרי כן הדם לשם עבודה זרה; תוספות ד"ה עד כאן].

לג. מה הסברא לומר דאף לרבי אליעזר יש לומר דכהאי גוונא תהא הבהמה מותרת?

דאולי מה דאסר רבי אליעזר היינו רק בעובד כוכבים דבשעת שחיטה בחזקת עובד כוכבים הוה. אבל ישראל כיון דהוי בחזקת כשרות בשעת שחיטה, אף כאשר אמר אחר כך שהוא מתכוון לזרוק דמו לעבודה זרה לא אמרינן שהוכיח סופו על תחלתו שגם השחיטה היה לשם עבודה זרה, דדלמא רק אחר השחיטה נכנס בו יצר הרע והמיר דתו.

קנין תורה גליון

לד. האיך פירש רב שיזבי למה לא התירו הבהמה?

משום כבודו דרבן שמעון בן גמליאל דאמר הוכיח סופו על תחלתו, וכיון דאחר כך אמר שמתכוון לזרוק הדם לעבודה זרה, אמרינן לדידיה דגם בשעת שחיטה היה מחשבתו לעבודה זרה.

לה. מי שאמר 'כתבו' גט לאשתי ולא אמר 'כתבו ותנו' והלך לו, האם מותר ליתן הגט לאשתו, ולמה; כבריא ובמסוכן?

בריא: אין ליתן הגט לאשתו, דאמרינן דרצה לשחק בה כדי שלא תפציר בו לתת לה גט לפוטרה מיבם אם ימות, והפליגה בדברים.

מסוכן: פסקינן כרבי שמעון שזורי שכותבים ונותנים הגט, שמפני שהיה בהול על מיתתו לא הספיק לגמור דבריו.

לו. לרבן שמעון בן גמליאל, מזה הדין כבריא שאמר כתבו גט לאשתי, ואחר כך עלה לגג ונפל ומת, וכבר כתבו ונתנו העדים גט לאשתו; כשמעצמו נפל, כשדחתו הרוח?

כשמעצמו נפל: ודאי מתחלה היה דעתו לעלות וליפול, והוה ליה בהול כמסוכן והרי זה גט. דחתו הרוח: ליכא הוכחה שהיה דעתו לזה מתחלה, ולכן אינו גט.

לז. האם יש להוכיח מזה דלרבן שמעון בן גמליאל אמרינן הוכיח סופו על תחילתו לענין ישראל ששחט בהמה ואחר כך אמר שמתכוון לזרוק דמו לעבודה זרה?

לא, דיש לדחות דשאני התם דקאמר 'כתבו' ולכן איכא קצת הוכחה בתחלה ונפילתו גלויי מילתא בעלמא הוא דהאי דאמר ברישא כתבו, על מנת ליתן קאמר.

לא. מזה הדין בישראל שכתב נכסיו לכהן והיו כהן עבדים, ואמר זה שניתנו לו אי אפשי בהן, לתנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל, ולמה; (א) כשצווח מעיקרא, (ב) כששתק ולבסוף צווח, (ג) כשזיכה לו על ידי אחר ולבסוף צווח?

(א) כשצווח מעיקרא: לכולי עלמא לא קנה הכהן העבדים ואסורים בתרומה.

(ב) כששתק ולבסוף צווח: לכולי עלמא קנה הכהן העבדים ומותרים הם לאכול בתרומה.

(ג) כשזיכה לו על ידי אחר ולבסוף צווח: לתנא קמא הרי אלו אוכלים בתרומה, דזכה בהן הך כהן מתחלה, וזה שהוא צווח עכשיו הוא משום דרוצה לחזור מקנינו. לרבן שמעון בן גמליאל, אסורים לאכול בתרומה דהוכיח סופו על תחילתו שלא רצה לזכות בהעבדים, והא דלא צווח מעיקרא הוא משום דסבר דכאשר יבואו לידי אצווח, וכבר זכו בהן יורשים.

לב. להלכה, האם פוסלת מחשבת בעלים לעבודה זרה?

לא, דהלכה כרבי יוסי דאין הכל הולך אלא אחר השוחטו, ואפילו שמענו דחשיב לא פסול.

גליון קנין תורה

מ. מה הן צדדי הספק אם לרבי אליעזר דמחשבת בעלים לעבודה זרה פוסלת שחיטת ישראל אפילו אין לו כה אלא דבר מועט, כאשר נתן לעובד כוכבים וזו לטבח ישראל בשביל בשר, ואמר לו כשתשחוט בהמתך תן לי כדינר זה בשר?

האם אמרינן דאף לרבי אליעזר אין הבעלים שהוא עובד כוכבים יכול לפסול במחשבתו אלא כאשר היה לו שותפות בהבהמה מעיקרא כאשר קנה אותה, או כשהיתה כולה של עובד כוכבים ונתנה לישראל חוץ מחצר כבד שלה. אבל כי האי גוונא שלא היה לו לעובד כוכבים שותפות בהבהמה מעיקרא בודאי אין מחשבתו לעבודה זרה יכולה לאסור את הבהמה לישראל.

מא. מה הכריע רב אשי להלכה בספק הנ"ל?

אם העובד כוכבים גבר אלים הוא ולא מצי האי ישראל לדחוייה אם היה רוצה להחזיר לו דינר שלו, נמצא שקנייה גמורה היא ומחשבתו לעבודה זרה אוסרת הבהמה לרבי אליעזר. אבל אם אינו גבר אלים ויכול הישראל לדחותו ולומר לו הרי ראשך והרי הר, הכה זה על זה או קבל דינר שלך, נמצא דלא שחטו ישראל על דעת העובד כוכבים ולא נעשה שלוחו בכך. דמימר אמר האי ישראל, אם אני רוצה אני יכול לחזור לו הוזה, הלכך מותרת.

מב. למה אמרינן דבאינו גבר אלים ויכול הישראל לדחותו דאין מחשבתו פוסלת, אף דמעוה העובד כוכבים קונות ויש לו חלק בה? (רש"י)

דכאשר שוחט הישראל מסלק ליה לעובד כוכבים ואינו נעשה שלוחו, דאמר לו לא לעוהתי שיתפתיך. מה שאין כן בגבר אלים על כרחו שחיטה אף בשבילו היא, ומחשבת העובד כוכבים אוסרתה.

דף מ' ע"א

מג. השוחט לשם ימים, גבעות, נחרות, ומדברות; באיזה אופן אמרינן רק דשחיטתו פסולה, ובאיזה אופן אף נעשה זבחי מתים ליאסר בהנאה?

כששחט לשם הר עצמה דלא נעשה עבודה זרה משום דהוה מחובר, לא מיקריא זבחי מתים. אבל כששחט למלאך הממונה על ההרים הוה עבודה זרה כיון דלא הוה מחובר, ומיקריא זבחי מתים ומטמא כנבילה.

מד. מנא ילפינן שדבר המחובר לא נעשה עבודה זרה? (רש"י)

דכתיב 'אלהיהם על ההרים' ולא ההרים אלהיהם.

מה. למה בשוחט להר עצמה דלא נעשה עבודה זרה שחיטתו פסולה?

משום דדומה לשחיטת עבודה זרה ומיחלפא בה.

גליון קנין תורה

מז. האם בעלי חיים נאסרין להדיוט משום עבודה זרה? ומנל? (רש"י)

אינן נאסרין משום עבודה זרה, וילפינן ליה מדאסר רחמנא נעבד לעבודה זרה לגבוה ומוקצה לעבודה זרה לגבוה - דילפינן מדכתיב 'מן הבקר' להוציא את הנעבד זמן הצאן להוציא את המוקצה - מכלל דלהדיוט שרי.

מז. השוחט לבעלי חיים או לשמש וירח, האם נאסרה הבהמה משום זבחי מתים? ולמה?

אסורים משום תקרובת עבודה זרה, ואף דבעלי חיים אינם נאסרים משום עבודה זרה, מיהו אלהות מקרו כדכתיב על ש'ה' הן נזבח את תועבת מצרים', וכתיב 'וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים וכל צבא השמים' ומה שנשחט לשמן הוה זבחי מתים.

דף מ' ע"ב

מח. המשתחה לבהמת חבירו, האם נאסר?

לא נאסר ואפילו למזבח משום נעבד, דכיון דלא עשה בה מעשה ודאי דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

מז. האם אפשר לאדם לאסור בהמת חבירו על ידי מעשה כל דהו, או על ידי מעשה גמור? (רב הונא, ורב נחמן רב עמרם רב יצחק)

לרב הונא: אפילו על ידי מעשה כל דהו יכול לאסור בהמת חבירו.
לרב נחמן, רב עמרם ורב יצחק: אי אפשר לאסור בהמת חבירו אפילו על ידי מעשה גמור.

נ. מנא יליף רב הונא שעל ידי מעשה יכול לאסור דבר של חבירו? (רש"י)

דכתיב 'מכל הכלים אשר הזניח המלך אחז במלכותו במעלו הכנו', ואמרין שהכנו היינו שגנזום, משום דאסירי בהנאה, ואף על גב דלאו דידיה הוה שהרי היו כלי שרת.

נא. על איזה שלש עבירות אמרו בברייתא שאפשר ליחייב עליהם שלש חטאות על ידי שחיטה אחת?

השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודה זרה בשוגג, חייב שלש חטאות; (א) משום שבת, (ב) משום שוחט קדשים בחוץ, (ג) משום עבודה זרה.

נב. השוחט קדשים לעבודה זרה בשבת למה מתחייב משום שבת, הא מקלקל הוא? (רש"י)

לא מיפטר משום מלקל, שהרי מתקנה הוא אצל בני נח שאבר מן החי אסור להם.

נג. מה הקשו על רב הונא שסובר דיכול אדם לאסור בהמה שאינו שלו על ידי מעשה, מברייתא הנ"ל שהשוחט חטאת בחוץ לעבודה זרה חייב עליה שלש חטאות?

דאם יכול לאסור בהמה שאינו שלו כגון קרבן חטאת שאינו שלו אלא של גבוה הוא, אם כן כיון ששחט בה סימן אחד אסרה, ולמה שוב חייב עליה משום שחוטי חוץ. הרי מכיון שנאסר משום עבודה זרה פקע שם קדשים מינה ונעשית של עבודת כוכבים, ועפרא בעלמא היא ותו לא יתחייב עליה משום שחוטי חוץ.

גליון קנין תורה

נד. למה אין לתרין כמו דמצינו לעיל שאם שחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים חייב, שהרי עשה כה מעשה הטאת העוף בחוץ, כמו כן הכא בגמר הסימן הראשון חייל בהדי הדדי איסור עבודה זרה ושחיטת חוץ? (רש"י)

דלא אמרינן כן אלא היכא דגמר לשחיטה בעודה קדשים, בדקתני 'סימן אחד בפנים' דאיגלאי מילתא דבסימן ראשון שחיטת חוץ הוה, ומשום דישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף. אבל הכא דסימן שני לא נשחט כלל דחיתוך עפרא בעלמא הוא כיון שכבר נעשה עבודה זרה, נמצא דסימן הראשון נמי לאו שם שחיטה עליה.

נה. למה אין לתרין איירי בחטאת העוף דמליקתה בסימן אחד, וחייב שחיטה ידיה נמי בחוץ בסימן אחד הוא, וכיון דשם עבודה זרה לא חייל עד גמר סימן, נמצא דכולה שחיטה בקדשים הוא?

דהא רב הונא סמך על דברי עולא דצריך רק לעשות מעשה שיאסר משום עבודה זרה, וכיון דאפילו סימן אחד בשחיטת עבודה זרה לאו גמר מעשה הוא, על כרחך סימן אחד דרב הונא לאו דוקא הוא אלא הוא הדין לחצי סימן, ואם כן אפילו במעשה כל דהו אמר עולא דאוסר את של חבירו. ואם כן אפילו אם איירי בחטאת העוף קשה דמכי שחט בה מעט לשם עבודה זרה פקע שם קדשים מינה, וכיון דחייב שחיטת חוץ ליתיה עד גמר סימן, לא יהא חייב עליה, דחיתוך עפר בעלמא הוא.

נו. למה אין לתרין איירי בחטאת כהמה, ובאומר 'איני רוצה לעבוד עבודה זרה כשחיטה זו עד שתגמר', דהשתא לא פקע שם קדשים מינה עד גמר זביחה, ומתחייב בכלן?

דמדנקט הברייתא 'חטאת' דוקא שהוא קרבן שאין לו חלק בו, שהבעלים שוחטין אותה והיא כולה לכהנים, ולא נקט 'זבח' דלישתמע דאפילו בשלמים שהן שלו מחייב שלש חטאות, שמע מינה בעובד עבודה זרה בתחלת שחיטה קאמר. ודוקא בחטאת משום שאינו שלו ולא מצי אסר לה במעשה קטן הלכך חייב שלש חטאות. דאילו שלמים דשלו הוה אסרה על ידי מעשה קטן, ושוב לא היה חייב בשלש חטאות.

נז. האיך תירצו הקושיא על רב הונא למסקנא?

דלעולם איירי הברייתא בעובד עבודה זרה בתחלת הזביחה, והברייתא איירי בחטאת העוף שיש לה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא דבפנים מתכשר השחיטה בהך משהו. דבהווא מעשה כל דהו דנאסר משום עבודה זרה, נתחייב משום שחיטת חוץ.

נח. לפי זה למה נקט חטאת משום דאיתא בעוף, ולא עולה דאיתא נמי בעוף? (רש"י)

משום דעולת העוף בעיא שני סימנין, ואי אפשר לחייבו שלש חטאות, שהרי מיד בתחלת שחיטת סימן א' נאסרה ופקע שם קדשים מיניה.

גליון קנין תורה

נב. אי לאו דאמר רב הונא דבשחיטת סימן אחד לעבודה זרה אדם אוסר בהמת חבירו, האיך היה אפשר לתרין חברייתא דשוחט חטאת בחוץ שחייב עליה שלש הטאות, לעולא דאמר דהעושה מעשה בבהמת חבירו אסרה?

דהיה אפשר לומר דלא נאסרה בהמה אלא על ידי מעשה רבה דהיינו רק בגמר שחיטה, ושוב לא הוה צריך לאוקים חברייתא בחטאת העוף דוקא. דיש לפרש דלכן נקט חטאת ולא זבח, משום דאילו שלמים כיון דדידיה נינהו הוה מיתסרי במעשה כל דהו ושוב לא היה עליו חיוב משום שחיטת חוץ. אבל בחטאת דלאו דידיה הוא לא נאסר עד גמר שחיטה דאיכא מעשה רבה.

נב. אי לאו דאמר רב הונא שאפילו בהמת 'חבירו' אדם אוסר במעשה כל דהו, האיך אפשר לתרין חברייתא דשוחט חטאת בחוץ שחייב עליה שלש הטאות? ומה החידוש שאפשר לתרין כן?

היה אפשר לתרין: דרק בהמה שלו אפשר לאסור במעשה כל דהו, אבל חטאת של כהנים הוא ולכן אינו יכול לאסרה על ידי מעשה כל דהו. ולהכי נקט ברייתא דוקא חטאת דכהנים היא, דאילו שלמים דידיה נינהו והוה מיתסרי במעשה כל דהו ושוב לא היה חייב עליו חטאת משום שחוטי חוץ.
החידוש: דלא אמרינן כיון שהבעלים מתכפרין בחטאת כדידיה דמי, ואם כן אפילו אם רק בהמה שלו נאסר במעשה כל דהו, היה החטאת גם כן נאסר בכל דהו כיון דהוה כדידיה. קא משמע לן דמכל מקום בהמת חטאת דינה כבהמת חבירו.

נא. מהיכן מוכיח רש"י דלרב נהמין ורב עמרם ורב יצחק אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אפילו במעשה גמור?
דהגמרא מקשה עליהו מהמנסך, ומנסך מעשה גמור הוא.

דף מ"א ע"א

נב. מה הקשו על אלו שסוברים דאי אפשר לאדם לאסור בהמה שאינו שלו אפילו במעשה, מברייתא דשוחט חטאת בחוץ לעבודה זרה שחייב עליה שלש הטאות, ואוקימנא בחטאת העוף וחצי קנה פגום והוסף עליה משהו?

דמשמע דבהמה הזבוח בסכין לא היה הדין כן. ולכאורה אם אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף במעשה, אפילו בבהמה נמי יהא חייב עליה שלש הטאות, דכיון שאינו נאסר לא פקע שם קדשים מיניה.

נב. מאיזה קרבן הקשו שהיה חברייתא צריך לנקוט; משלמים או עולה? (רש"י)

לא היה אפשר לנקוט שלמים משום דדידיה נינהו, ובאמת היה נאסר משום עבודה זרה בתחלת חתיכה, ותו לא היה חייב עליו משום שחיטת חוץ. אלא הקושיא הוא מדלא נקט עולה דשכיח ולא הוי נמי דידיה, ונקט חטאת דמידי דאיתיה בעוף בסימן אחד הוא, ודאי טעמא משום סימן אחד דעוף הוא ובחצי קנה פגום.

נד. האיך תירצו הקושיא על אלו שסוברים אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף במעשה?

דבקרוב דקניא ליה לכפרה הוה כבהמה שלו. הלכך לא מצי למיתני שום זבח; עולה מכפרת על עשה, חטאת ואשם על חטאים, ושלמים ושאר קדשים קלים דידיה נינהו. ולהכי נקט עוף ובחצי קנה פגום דמיחייב בשחיטת חוץ, דבאותו מיעוט שנאסר בו משום עבודה זרה חייב משום שחוטי חוץ.

גליון קנין תורה

כה. קרבן הטאת, האם מחשב כשלו לענין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו?

לרב פפא דינו כבהמת חברו כיון שאין לו חלק בו. לרב נחמן ורב יצחק ורב עמרם כיון דקניא ליה לכפרה הוה כבהמה שלו.

כו. שנים אוהזין בסכין ושוחטין, אחד לשם עבודה זרה ואחד לשחיטה כתב, מה דינו לתנא דמשנתינו?

שחיטתו פסולה.

כז. באיזה אופן איירי כמשנה; כשיש להשוחט שותפות בגוה או לא?

למאן דאמר אדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה: איירי אפילו כשהבהמה של השני הוא.
למאן דאמר אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אפילו על ידי מעשה: איירי דוקא באופן שיש לו שותפות בגוה.

כח. המטמא טהרות של חבירו, והמדמע תרומה בחולין של חבירו והמנסך יין של חבירו לעבודה זרה, בשוגג, ובמזיד, מה דינו? ולמה?

בשוגג: פטור, משום דהיזק שאינו ניכר לא שמיה היזק.
במזיד: חייב, משום דקנסוהו רבנן.

כט. כשמנסך יינו של חבירו בהתראה או שלא בהתראה, למה לא מיפטר משום דקים ליה בדרבה מיניה? (רש"י)

אף בהתראה לא מיפטר, דמשעה שהגביהו על מנת לאוסרו כבר נתחייב לשלם, ולא מתחייב בנפשו עד שעת ניסוך.

ע. האיך אפשר לאסור יינו של חבירו על ידי ניסוך למאן דאמר אין אדם אוסר דבר שאינו שלו?

צריך לומר דגם משנה זו איירי דוקא כשיש לו שותפות בגוה.

עא. עובר כוכבים שניסך יינו של ישראל שלא בפני עבודה זרה, מה הדין, ולמה; לתנא קמא, ולרבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא?

לתנא קמא; אסרו אף בהנאה דאדם אוסר דבר שאינו שלו.
לרבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא; מותר מפני שני דברים; שאין מנסכין יין אלא בפני עבודה זרה. ואפילו אם ניסכו לפני עבודה זרה, יכול הישראל לומר לא כל הימנך שתאסר ייני בעל כרחי, דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

עב. האם צריך לומר לפי זה דמחלוקת תנאים הוא אף בישראל אם אדם אוסר דבר שאינו שלו בעושה מעשה?

לרב הונא: על כרחך צריך לומר דמחלוקת תנאים הוא, דהא רבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא ודאי סוברים אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף בעושה מעשה.
לרב נחמן רב עמרם ורב יצחק: אפשר דלכולי עלמא אין ישראל אוסר דבר שאינו שלו אף על ידי מעשה גמור. והא דלתנא קמא נאסר היין היינו דוקא בעובד כוכבים שעושה כן. אבל בישראל אמרינן דלצעורי לחבריה עביד ואין דעתו לעבודה זרה ואינו אוסר היין על ידי ניסוך.

גליון קנין תורה

עג. האיך אפשר לומר דבישראל אומרים דלצעורי' קמכוון, הא תנן במשנתנו דשנים אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשם עבודה זרה והשני לשם דבר כשר שהיטתו פסולה – אף שאינו שלו, וכן הא דתנן במס' גיטין שהמטמא מדמע ומנסך יין של חברו, אסור? צריך לומר דהיינו בישראל מומר.

עד. באיזה אופן נוסף היה אפשר לתרין הקושיא? ולמה לא תירצו כן? (רש"י)

בדאית ליה שותפות בגוה, אבל השתא כיון דאתינן להכי דעובד כוכבים אוסר דבר שאינו שלו, מוקמינן לה בגוה ואליבא דתנא קמא דעל כל פנים בעובד כוכבים או ישראל מומר יכול לאסור דבר שאינו שלו.

עה. מה הן צדדי השאלה כשהתרו בו בישראל שלא ישחט לעבודה זרה ושחט לאחר שקבל התראה, וקודם לכן לא היה בחזקת מומר? והאיך פסק בזה רב אשי?

צדדי השאלה: האם בקבלת התראה שמתרין בו 'הוי יודע שאתה מוזהר על כך, והתורה אמרה שאתה חייב מיתה', והוא אומר 'יודע אני ועל מנת כן אני עושה', נעשה כמומר דאליבא דרבנן אוסר של חברו. ופסק רב אשי: כיון שהתיר עצמו למיתה, אין לך מומר גדול מזה.

דף מ"א ע"ב

עו. למה אין שוחטין לתוך ימים ונהרות או לתוך כלים?

לימים ונהרות: כדי שלא יאמרו לשר של ים הוא שוחט. לתוך כלים: שלא יאמרו שהוא מקבל דם לעבודת כוכבים הוא.

עז. האיך אפשר לשחוט כשהוא בספינה?

יכול לשחוט על גב הכלים [ובלבד שלא ישחוט לתוכן], והדם שותת לתוך הים שלא ללכלך את הספינה, ולא מיחזי כשוחט לתוך ימים.

עח. באיזה אופן אסור לשחוט לתוך גומא של מים, ובאיזה אופן מותר, ולמה?

במים צלולים: אסור משום דנראה פרצוף שלו במים, ויאמרו דלפרצוף שלו הנראה במים הוא שוחט. במים עכורים: מותר משום דאין פרצופו ניכר בתוכו.

עט. למסקנת הגמ' בבבאור המשנה, באיזה אופן מותר לשחוט לתוך גומא, ובאיזה אופן אסור, ולמה?

בחצר: אסור לשחוט לתוך הגומא. ואם רוצה לנקות חצירו עושה מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד לגומא. בשוק: אף כהאי גוונא אסור כדי שלא יחקה את הצדוקים, לפי שאין אדם חש לנקר את השוק.

פ. מה הדין כששחט באופן שנראה כמחקה את הצדוקים?

צריך בדיקה אחריו שמא מין הוא לעבודת כוכבים, ויבדלו מפתו ומיינו.

גליון קנין תורה

פא. מה הדין בהשוחט חולין בחוץ לשם קדשים הבאים בנדר ונדבה, ולמה? (לתנא קמא, ורבי שמעון)

לתנא קמא: שחיטתו פסולה משום שהרואה אומר עכשיו הוא מקדיש ושוחטה לעולה וקדשים בחוץ מותרים, והלכך גזור רבנן עליה שיהא פסול.
לרבי שמעון: השחיטה כשרה, ולא חייש למראית העין.

פב. מה הדין בהשוחט חולין בחוץ לשם קדשים שאינן באים בנדר ונדבה, ולמה?

לכולי עלמא שחיטתו כשרה. דמידע ידעי דשקר הוא, כיון שאינם באים בנדר ונדבה.

פג. מה הדין כששוחט לשם בכור ולשם מעשר, ולמה?

שחיטתו כשרה, דמידע ידעי דשקר הוא, דבכור ומעשר מידע ידעי מקמי הכי, דאילו ההיא שעתא לאו בני אפרושי נינהו דנימא השתא קמקדיש לה.

פד. לתנא קמא, מה הדין בשנים אוחזין בסמין ושוחטין, אחד לשם אחד מקרבנות שבאים בנדר ונדבה ואחד שחט סתם?

השחיטה פסולה.

פה. מתי מביאין אשם תלוי? אשם ודאי? ולמה נקרא כן? (רש"י)

אשם תלוי: בא על ספק חיוב כרת; כגון ב' חתיכות לפניו ואכל אחת מהן ובאו עדים ואמרו אחת מהן של חלב היתה, ואין ידוע איזו אכל. או אשתו ואחותו עמו בבית כסבור שבא על אשתו ולא ידע למחר על איזו מהם בא, דמביא אשם תלוי להגין מן היסורין עד שיודע לו אם חטא ודאי ויביא חטאת.
אשם ודאי: (א) אשם גזילות, דהיינו נשבע לשקר לכפירת ממון, (ב) אשם מעילות, (ג) אשם שפחה חרופה. [מלבד אשם מצורע ואשם נזיר], ועל שם שאשם תלוי בא על ספיקו, קרי להו להני אשם ודאי.

פו. אליבא דמי קאי משנתנו דמנה אשם תלוי בין הדברים שבאים בנדר ונדבה?

כרבי אליעזר דאמר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום, לפי שבכל יום הוא עומד בספק חטאת ולבו נוקפו שמא חטא. וכיון דמצינו שהכשיר הכתוב אשם תלוי ליקרב וליאכל היכא דהוחזק ספק חטא בעדים, האי נמי אנן סהדי דכל יומא בספק חטא קאי.

פז. למה נמנה פסח בין הדברים שבאים בנדר ונדבה, הא זמנה קבוע בערב הפסח, ומידע ידעי דדברי רוח הן ששחט חולין לשם פסח?

שאני פסח הואיל וכל השנה כולה ראוי להפרישו ולהניחו עד זמנו, הלכך יאמרו דהשתא מפריש ליה וקשחית פסח בשאר ימות השנה דקיימא לן דשלמים הוא, ויאמרו דשוחט הוא שלמים בחוץ ואכיל להו.

גליון קנין תורה

פח. מה הדין בשוחט בחוץ חולין בעלי מומין לשם קדשים הבאים בנדר ונדבה, ולמה? (לרבי ינאי, ולרבי יוחנן)

לרבי ינאי: שחיטתו כשרה, דמידע ידיע דמשקר ולא נפיק חורבה מיניה.
לרבי יוחנן: שחיטתו פסולה, דפעמים שיהא המום מכוסה בצמר או בטיט ולא חזו ליה, וסברי תם הוא ועדיין יש לחשוש משום מראית עין.

פח. מה הדין בשוחט חולין לשם הטאת בחוץ, ולמה; כשאינו מחויב להביא הטאת, וכשמחויב להביא הטאת?

כשאינו מחויב להביא הטאת: בכל אופן שחיטתו כשרה, דלא יאמרו אנשים עכשיו הוא מפריש לה, דהא הטאת לאו בנדר ובנדבה אתי.
כשמחויב להביא הטאת: אם אמר 'לשם חטאתי', דמשמע לחטאת שאני חייב, שחיטתו פסולה. אבל אם אמר 'לשם חטאת' דמשמע לשון נדר ומידע ידיע דאין בדבריו כלום, שחיטתו כשרה.

צא. למה לא השו רבנן דלמא מאן דחזי סבר מחויב הטאת הוא? (רש"י)

דההוא קלא אית ליה, דמי שבא לידו דבר עבירה בשוגג אינו מחפה עליה כדי שיתבייש ומתכפר לו.

צא. מה הדין בשוחט חולין לשם תמורה בחוץ, ולמה; כשאין לו זבח אחר בתוך ביתו, וכשיש לו זבח אחר בתוך ביתו?

כשאין לו זבח אחר בתוך ביתו: שחיטתו כשרה, דליכא למימר השתא עביד לה תמורה, דבמאי מימר לה. ומאן דחזי לא יסבור דאית ליה זבח אחר בתוך ביתו, דאם אית ליה מידע הווי ידעי.
כשיש לו זבח אחר בתוך ביתו: כשאומר 'לשם תמורת זבחי' שחיטתו פסולה, משום דהרואה יאמר דעכשיו באמירה זו 'לשם תמורה' עושהו תמורה. אבל כשאומר 'לשם תמורה' דמשמע דבשם בעלמא בעי לשוויי תמורה, שחיטתו כשרה.

צב. האם חל תמורה אף באופן שאינו מעמידו אצל הזבח שבביתו? (רש"י)

חייל התמורה, כדתנן במס' תמורה (דף כ"ז.). האומר 'תחת חטאת, תחת עולה שיש לי בבית', אם היה לו דבריו קיימין.

צג. מה נתרבה מהא דתנן בסוף משנתנו 'כל דבר שנידר ונידרב השוחט לשמו אסור'? ולמה לא נלמד דין זה מהא דשנינו ברישא שהשוחט חולין לשם עולה שחיטתו פסולה?

דאם אמר 'הריני שוחט לשם עולת נזיר' שחיטתו פסולה, דמאן דחזי סבר נזיר הוא והשתא קמפריש ושחיט לה.
ולא היה אפשר ללמדו מהא דשנינו ברישא עולה, דהוה אמיןא דבעולת נזיר ליכא למיחש לחורבה כיון דמידע ידיע דהוא אינו נזיר. קא משמע לן דמכל מקום יש לחשוש שמא נדר בצניעא זה שלשים יום שהוא סתם נזירות, ובשלשים יום לא מינכרא מילתיה לשכניו.

גליון קנין תורה

צד. מה נתרבה מהא דתנן בסוף משנתינו 'ושאינו נידר ונידב השוחט לשמו כשר'?

דאם אמר הריני שוחט לשם עולת יולדת שחיתתו כשרה, דמידע ידעי דהשתא לא נדר לה.

צה. מה הדין כשיש לו אשה, ושחט לשם עולת יולדת, ולמה? (לגירסת רש"י, ולגירסת הגמ' שלפנינו)

לגירסת רש"י: אפילו יש לו אשה לא חיישינן שמא הוליד, משום דאם בן קול יש לה.
לגירסת הגמ' שלפנינו: שחיתתו פסולה באופן שאמר 'לשם עולת אשתי', משום דיש לחשוש שהרואה יאמר לשם חיובה הוא עושה. ולא אמרינן דאם איתא דילדה קלא הוה ליה, דמכל מקום יש לחשוש שמא הפילה אשתו ואינו ידוע לכל.

ברכות לראש משביר

ידידנו הנגיד הנכבד רודף צדקה וחסד, אוהב תורה ומוקיר רבנן ותלמידיהון
מו"ה ישראל אלכסנדר הכהן ענגלענדער הי"ו
- נציב חודש ניסן -

לעי"נ אביו מו"ה **משה** ב"ר יעקב הכהן ע"ה
 נפטר ביום ב' דחג הפסח שנת תשכ"ח לפ"ק - ת.נ.צ.ב.ה.

זכות התורה תעמוד לו להתברך בכל משאלות לבו לטובה לאורך ימים ושנים טובות - ויתקיים בו
 הבטחת נביאי אמת וצדק לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם

בברכת התורה,
 הנהלת חבורת קנין תורה

קדושים	לימוד היום	חזרת אתמול	חזרת החודש
זונטאג	מ: ☐	מ: ☐	ל: ☐
מאנטאג	מא: ☐	מ: ☐	לא: ☐
דינסטאג	מא: ☐	מא: ☐	לא: ☐
מיטוואך	מב: ☐	מא: ☐	לב: ☐
דאנערשטאג	מב: ☐	מב: ☐	לב: ☐
פרייטאג	חזרה		
שב"ק	חזרה		

מצורע	לימוד היום	חזרת אתמול	חזרת החודש
זונטאג	לח: ☐	לז: ☐	כח: ☐
מאנטאג	לח: ☐	לח: ☐	כח: ☐
דינסטאג	לט: ☐	לח: ☐	כט: ☐
מיטוואך	לט: ☐	לט: ☐	כט: ☐
דאנערשטאג	מ: ☐	לט: ☐	ל: ☐
פרייטאג	חזרה		
שב"ק	חזרה		

זונטאג אמור - ד' אייר

בחינה לימוד החודש: דף **לב**; (גופא אמר רבי שמעון בן לקיש) - דף **מב**. (סוף הפרק)
 בחינה חזרת החודש: דף **כא**; (רבי אלעזר ברבי שמעון אמר) - דף **לב**; (גופא אמר רבי שמעון בן לקיש)

- איסור השגת גבול -

כל הזכויות ובכללן זכות צילום או העתקה אף לחלקים שמורות לחבורת קנין תורה שע"י עמודי ציון ד'באבוב
 ואין רשות לצלם או להעתיק באיזה אופן שהוא ללא רשות בכתב מההנהלה: 718-438-1188 x3
 הערות על הגליון יתקבלו ברצון ע"י אימעיל: kinyantorah@amideizion.org, או פקס: 718-298-2044